

ETELÄ-SAVON MAAKUNTAOHJELMAN (2007-2010) TOTEUTTAMISSUUNNITELMA VUOSILLE 2007-2008

ETELÄ-**S**AVON MAAKUNTAOHJELMAN (2007-2010)
TOTEUTTAMISSUUNNITELMA VUOSILLE 2007-2008

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITON JULKAISU 77:2006

**ETELÄ-SAVON MAAKUNTAOHJEMAN (2007-2010)
TOTEUTTAMISSUUNNITELMA VUOSILLE 2007-2008**

Etelä-Savon maakuntaliiton julkaisu 77:2006
Savilahden Kirjapaino

Kansikuva Ontelokomposiittirakenteinen junanvaunukuva
Fibrocom Oy

Painosmäärä 280 kpl
Mikkeli 2006

Etelä-Savon maakuntaliitto
Hallituskatu 3 A 50100 MIKKELI
puh. 015-321 130 email: info@esavo.fi faksi 015-321 1359

ISBN 952-5093-58-1
ISSN 1455-2930

SISÄLLYS

	sivu
1. JOHDANTO	1
1.1 Totsu on maakunnan budjettiesitys	1
1.2 Valmisteluprosessi	1
2. EDELLISEN SUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA, KEHITYSNÄKYMÄT JA TAVOITTEET	2
2.1 Maakunnan kehitys ja tavoitteet	2
2.2 Keskeisempien toimenpiteiden toteutuminen	2
2.3 Edellisen toteuttamissuunnitelman toteutuminen toimintalinjoittain	3
2.4 Toteuttamissuunnitelman vaikuttavuus	5
3. MAAKUNTAOHJELMAN TOTEUTTAMINEN 2007-2008	6
3.1 Toimintastrategia	6
3.2 TL 1 Ihmiset - Hyvinvointi - Palvelut	7
3.3 TL 2 Osaaminen - Innovaatiot- Teknologia	7
3.4 TL 3 Yritystoiminta - Tuotanto - Työelämä	9
3.5 TL 4 Infrastrukturi	10
3.6 Alueelliset erityistoimenpiteet: Itä-Suomen kehittäminen	11
3.7 Toimenpiteiden kohdentuminen ja erityisohjelmat	11
3.8 Toimenpiteiden vaikutukset	12
4. TOTEUTTAMINEN HALLINNONALOITTAIN	13
4.1 Sisäasiainministeriön hallinnonala	13
4.2 Opetusministeriön hallinnonala	15
4.3 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	17
4.4 Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	19
4.5 Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	21
4.6 Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	22
4.7 Työministeriön hallinnonala	23
4.8 Ympäristöministeriön hallinnonala	24
5. RAHOITUSTAULUKOT	26

LIITE 1 Yhteenvedo toimintasuunnitelman arvioiduista vaikutuksista

1. Johdanto

1.1 Totsu on maakunnan budjettiesitys

Maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmassa (TOTSU) sovitaan keskeisistä toimenpiteistä ja hankkeista sekä rahoituksen tavoitetasosta vuosille 2007-2008. Toteuttamissuunnitelma on maakunnan esitys valtion tulo- ja menoarvion laadintaan ja sen alueellisen kohdentamiseen. Vuoden 2006 talousarviomenettelyssä ja maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmassa 2007-2008 sovelletaan alueiden kehittämislakiin tehtyä muutosta (954/2005), joka astuu voimaan vuoden 2007 alussa. Alueiden kehittämislain muutoksella halutaan vahvistaa maakunnan liittojen asemaa alueelliseen kehittämiseen vaikuttavan rahoituksen suuntaamisessa ja samalla vahvistetaan toteuttamissuunnitelman vaikuttavuutta valtion talousarvioesityksen laadinnassa. Maakunnallinen asiakirja valmistellaan yhteistyössä valtion alueviranomaisten ja muiden alueen toimijoiden kanssa, ja sen hyväksyy maakuntaliitto. Totsu on pohjana muutetun lain mukaisille neuvotteluille maakunnan ja ministeriöiden kesken.

1.2 Valmisteluprosessi

Vuoden 2007-2008 toteuttamissuunnitelman valmistelua on sävyttänyt ohjelmakausien vaihtuminen. Toteuttamissuunnitelman kanssa samaan aikaan valmisteilla on uusi maakuntaohjelma vuosille 2007-2010, kansalliset erityisohjelmat (aluekeskus- ja osaamiskeskusohjelmat) ja EU-ohjelmat vuosille 2007-2013. Näistä ohjelma-asiakirjoista ensimmäisenä hyväksytään toteuttamissuunnitelma, jossa on jouduttu ennakoimaan vielä valmisteilla olevien ohjelmien käytännön toteutusta. Monet totsun kannalta tärkeät ohjelmat ja nii-

den rahoitukset ovat vielä tässä vaiheessa auki, ja asiakirjaa joudutaan täydentämään myöhemmin. EU:n rakennerahastokautta 2007 - 2013 koskevat alueohjelmat ovat alueiden esityksinä valmistuneet, mutta rahoituksen osalta auki olevia asioita ovat mm. kansallisen vastinrahan suuruutta ja niiden ajallista jaksotusta ohjelmakaudella koskevat ratkaisut samoin kuin rahoituskehiksen jako eri rahoittajaviranomaisten kesken.

Toteuttamissuunnitelman sisällöt ovat pitkälti muotoutuneet maakuntaohjelman laadinnan yhteydessä. Maakuntaohjelman valmistelu on tapahtunut kevään aikana maakuntahallituksen asettaman ohjelmajohtoryhmän ohjauksessa neljällä tätä työtä varten toimintalinjoittain kootulla asiantuntijafoorumilla. Ohjelmajohtoryhmässä ja foorumeissa edustettuina ovat olleet kunnat, aluehallintoviranomaiset, elinkeinoelämän järjestöt ja kansalaisjärjestöt. Tässä työssä on ollut mukana noin 80 henkilöä. Lisäksi ohjelmaa valmisteltiin seutukuntaisissa seminaareissa, joihin kutsuttiin mm. osaamiskeskusten ja aluekeskusten edustajat. Maakuntaohjelmatyön edetessä voitiin käynnistää myös varsinainen totsu -prosessi. Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö, jossa on edustettuina kaikki totsun laadintaan osallistuvat viranomaiset, on käsitellyt syksyn aikana kokouksissaan toteuttamissuunnitelmaa. Sen lisäksi maakuntaliitto järjesti alueviranomaisten kanssa hallinnonaloittaiset neuvottelut, joissa käytiin läpi totsun sisältö- ja rahoitusesityksiä. Maakuntahallitus käsitteli ja antoi poliittisen evästyksen jatkovalmistelulle syyskuun kokouksessaan. Lokakuussa totsu -luonnos lähetettiin vielä sähköpostitse kommentoitavaksi seutukunnille sekä aluekeskus- ja osaamiskeskusohjelmien toimijoille. Lokakuun puolessa välissä MYR:in sihteeristö käsitteli luonnoksen, jonka jälkeen se meni MYR:in käsiteltäväksi. Maakuntahallitus hyväksyi asiakirjan lokakuun lopussa.

2. Edellisen suunnitelman toteutumisen seuranta, kehitysnäkymät ja tavoitteet

2.1 Maakunnan kehitys ja tavoitteet

Tilastojen valossa Etelä-Savon kehitys on 2000-luvun alussa ollut väestön vähenemisestä huolimatta eräiltä osin tyydyttävä. Työllisyysaste on noussut, työttömyysaste laskenut, työpaikat hieman lisääntyneet ja taloudellinen huoltosuhte parantunut. Suomen hyvän suhdannekehityksen aikana Etelä-Savo

ei kuitenkaan ole onnistunut kaventamaan eroaan koko maan keskitasoon. Myönteinen kehitys on ollut tasaista, mutta ei erityisen voimakasta. Väestönkehitys jatkuu melko ongelmallisena: muuttotappio on vähentynyt, mutta ikääntymiskehitys aiheuttaa yhä suuremmat tappiot luonnollisessa väestönmuutoksessa. Työvoiman odotettavissa oleva vähentyminen tulee jo lähivuosina aiheuttamaan vaikeuksia tuotantotoiminnalle.

Taulukko 1. Etelä-Savon kehitys 2000-2005 ja tavoitteet 2007-2008

	luonnoll. väestönmuutos	kokonaisnettomuutto	työllisyysaste	työttömyysaste	työpaikat	taloudellinen huoltosuhte
2000	-534	-870	60,6	13,8	59 557	1,69
2004	-576	-320	63,1	10,8	60 380	1,60
2005	-653	-231	63,0	10,1	**	**
2007	-660	+30	63,2	9,4	61 000	1,54
2008	-680	+30	63,4	8,8	61 400	1,52
	tuotannon kasvu (2000=100)	arvonlis. / as. (EU 25=100)	liikevaihdon muutos, %	Yritysten 2) lkm. (2000=100)	tutkinnon suoritt. osuus 4)	korkea-asteen suor. osuus 4)
2000	100,0	78,8	3,9	100,0	54,8	18,2
2004	103,8 ¹⁾	83,3	1,8	97,5	58,2	19,8
2005	**	**	4,5	100,0 ³⁾	**	**
2007	114,6	84,8	6,0	102,5	60,7	21,0
2008	117,4	85,1	5,5	103,0	61,6	21,5

1) v. 2003 tieto   2) toimipaikkojen   3) 30.9.05   4) % 15 v. täyttäneistä
 ** = tieto ei ole saatavissa

2.2 Keskeisempien toimenpiteiden toteutuminen

Keskeisimmät maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman 2006-2007 valtionkin toimenpiteitä edellyttäneet asiakokonaisuudet liittyivät osaamisen vahvistamiseen, palvelurakenteen uudistamiseen ja liikenneyhteyksien parantamiseen.

Maakunnan **osaamisen**, ja erityisesti korkeakoulutuksen, tutkimuksen ja innovaatorakenteiden, **vahvistamisessa** ja sen kytkemisessä elinkeinoelämään on viime vuosina panostettu luomalla maakunnan avainklustereiden ympärille osaamiskeskittymiä maakunnan kaupunkikeskuksiin. Uutta teknologiaosaamista ja sen edellyttämää yhteistyöympäristöä ja infraa on koottu erityisesti Mikkelin ammattikorkeakoulun ja sen YTI -tutkimuskes-

kuksen yhteyteen. Mikkelissä toimintaympäristönä on ammattikorkeakoulu yhdessä Lappeenrannan teknillisen yliopiston ja Kuopion yliopiston kanssa, Savonlinnassa Lappeenrannan teknillinen yliopisto, Joensuun yliopisto ja ammattikorkeakoulu ja Pieksämäellä DIAK, Kuopion yliopisto ja ammattikorkeakoulu. Mikkelin ammattikorkeakoulu on vahvistanut asemaansa maamme eturivin ammattikorkeakouluna ja Mikkelin yliopistokeskus on vakiinnuttanut toimintaansa Mikkelissä. Toisen asteen koulutuksen kohdalla yhteistyö on edelleen tiivistynyt yhteisesti laaditun strategian myötä.

Etelä-Savossa on haettu **kunnallistaloutta tervehdyttäviä uusia toimintatapoja** Palveleva Etelä-Savo 2013 –hankkeen linjausten pohjalta. Näistä keskeisiä ovat palvelujen järjestämisen ja tuottamisen eriyttämistoimet ja palvelujen tuottamisen monipuolistamisen mahdollistava palvelujen tuotteistamis- ja hinnoitteluprosessi, josta Etelä-Savon maakuntahallitus on päättänyt käynnistää hankkeen yhdessä kuntien kanssa. Hanke valtion viranomaisten, kansaneläkelaitoksen ja kuntien palvelutuotannon tehostamiseksi yhteispalvelupisteiden kautta käynnistyi syksyllä 2006. Hankkeissa haetaan uusia toimintamalleja kattavamman yhteispalvelun järjestämiseksi Etelä-Savossa. Hanke pilotoi sisäasiainministeriön yhteispalvelujen tehostamishankkeen tavoitteita.

Liikennejärjestelmäsuunnitelman ja tietoyhteiskuntastrategian mukaisesti maakunnan **liikenneyhteyksiä** on viime vuosien kehittämispanostuksilla merkittävästi saatu **parannettua**. Maakunnan ulkopuoliset ja maakunnan omat kehittämispanostukset tie- ja ratayhteyksiin ovat mahdollistaneet matka-aikeiden lyhentymisen Etelä-Savosta pääkaupunkiseudulle keskimäärin puoli tuntia. Yhteyksiä tuleekin kehittää edelleen saavutettavuuden parantamiseksi. Kesään 2006 mennessä päästiin haja-asutusalueiden laajakaistayhteyksissä 96 %:n peittoon.

2.3 Edellisen toteuttamissuunnitelman toteutuminen toimintalinjoittain

Maakuntasuunnitelman tarkistuksen yhteydessä muutettiin toimintalinjoittaista rakennetta. Edellisessä toteuttamissuunnitelmassa esitettyjen seitsemän toimintalinjan sijaan tulevassa uudessa maakuntaohjelmassa ja sen toteuttamissuunnitelmassa

on toimintastrategia ja neljä toimintalinjaa. Edellisen tosin toteutumista tarkastellaan seuraavassa uuden ohjelmarakenteen mukaisesti.

Valmistelussa olevan maakuntaohjelman 2007-2010 toimintastrategiassa, joka sisällöllisesti vastaa lähinnä edellisen maakuntaohjelman ja tosin TL 1 – imagoa ja osaltaan TL4 – verkostoa, on asetettujen tavoitteiden mukaisesti ja valtion hallinnon alueellistamisen puitteissa perustettu ympäristöministeriön talous- ja henkilöstöhallinnon yksikkö Mikkelisiin. Sen toiminta laajenee lopulliseen volyyminsä (18-20 htv) vuoden 2007 alussa. Tilivirastouudistuksen liittyen TE-keskusten tilivirastotehtävät tullaan keskittämään Etelä-Savon TE-keskukseen. Aluksi työllistävä vaikutus on 1-2 htv, mutta vähitellen koko uudistus merkitsisi n. 20 htv:n lisäystä.

Puolustusvoimien rakenteellinen uudistaminen - Savon Prikaatin sekä Itäisen Maanpuolustusalueen ja Mikkelin Sotilasläänin esikuntien lakkautus - vähentävät vuoden 2007 loppuun mennessä vuoden 2005 tilanteeseen verrattuna yhteensä noin 440 työpaikkaa. Myös Materiaalilaitoksen ja Rakennuslaitoksen toiminnoissa on odotettavissa supistuksia. Vaikka uusi Maavoimien esikunta johtamisjärjestelmä- ja tietopalvelukeskuksineen yms. toimintoihin tulee vuoteen 2010 mennessä tuomaan tilalle vajaan 420 työpaikkaa, tulee puolustushallinnon työpaikkamäärä Mikkelissä pysyvästi alentumaan 20 – 100 työpaikalla vuodesta 2005. Vaikutukset aluetalouteen erityisesti Savon Prikaatin lakkautuksen johdosta ovat merkittävät.

Ihmiset – hyvinvointi – palvelut –toimintalinjalla, joka sisällöllisesti käsittelee lähinnä edellisen tosin TL2 – Ihmisiä sekä osaltaan TL4 –verkostoja ja TL6 –maaseutua, on työvoiman palvelukeskus -toiminta saatu vakiinnutettua Mikkelissä ja Savonlinnassa kansallisen rahoituksen piiriin. Sen sijaan Juvan ja Pieksämäen seuduilla vastaavia toimintoja pyritään jatkamaan ESR -rahoituksella. Maakunnan kansainväliset yhteistyövalmiudet sekä valmiudet ottaa vastaan ja saada työvoimaa ulkomailta tulevista muuttajista paranevat, kun maahanmuuttostrategian toteutuksessa päästään vauhtiin mm. 'Itä-Suomi aktiivisen maahanmuutto-politiikan pilottialueeksi' –makrohankkeen avulla. Asiasta on tehty laaja taustaselvitys ja hankesuunnitelmaluonnos, joka tarkentuu, kun rahoitusmahdollisuudet saadaan selville.

Puhtaan pohjaveden saantia on turvattu tutkimalla maakunnan merkittävimpien vedenottamoiden

laatu sekä jatkamalla pohjaveden suojelusuunnitelmien laatimista. Valtion rahoitustuen turvin on noin 250 taloutta liitetty vesi- ja viemäriverkoston piiriin. Pilaantuneiden maiden aiheuttamien terveysriskien vähentämiseksi on erityisprojektilla (SOILI) saatu vireille 180 maankunnostushakemusta Etelä-Savossa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon perustamishankkeisiin suunnattu vuosittainen valtion rahoitus on lopetettu, mikä vaikeuttaa toiminnan ja rakenteiden uudistamista. Etelä-Savon kuntien heikko taloustilanne on korostanut palvelurakennelainvestointien hidasta liikkeellelähtöä. Käynnistyneillä palvelujen kehittämishankkeilla on haettu uusia, pääosin seudullisia palvelurakenteita vahvistavia toimintatapoja.

Osaaminen – innovaatiot – teknologia -toimintalinjan toimenpiteistä, jotka vastaavat lähinnä edellisen totsun TL 3 – osaamista, Mikkelin teknologiakeskus Oy:n valinta kansallisen teknologiakeskusten liiton (TEKEL) jäseneksi mahdollistaa tulevaisuudessa entistä paremmin TEKEL:n ja kansainvälisen teknologiakeskusjärjestön hyödyntämisen. Mikkelin ammattikorkeakoulu on maamme tutkimusintensiivisin ammattikorkeakoulu ja kärkijoukossa myös koulutuksen mittareilla arvioituna. Mikkelin on vahvistanut asemaansa arkistointi- ja digitointikeskukseksi. Maakunnallisen business-edustuston toiminta Pietarissa on edelleen laajentunut ja vahvistunut. Itä-Suomen liiketoimintaosaamisen verkosto -työ on käynnistynyt Helsingin kauppakorkeakoulun Pienyrityskeskukseen esiselvityksellä.

Kaikilta osin ei toimintalinjassa ole onnistuttu asetettujen tavoitteiden toteuttamisessa. Maakunnallisen YTI – tutkimuskeskuksen perusrahoitusta ei ole saatu valtion budjettirahoituksen piiriin, vaan toimintaa rahoitetaan vuonna 2006 edelleen EU:n rakennerahasto- ja maakunnan kehittämisrahavaroilla. Joensuun yliopisto on siirtämässä Savonlinnan kampuksella sijaitsevan kansainvälisen viestinnän laitoksen Joensuuhun, mikä lisää tarvetta vaihtoehtoisten yliopisto-/ammattikorkeakoulutoimintojen vahvistamiselle seudulla. Mikkelin yliopistokeskus on vakiinnuttanut toimintaansa, mutta niin kansallista budjettirahaa kuin yliopistojenkin taloudellista sitoutumista tulisi lisätä toimintojen kehittämiseksi.

Yritystoiminta – tuotanto – työelämä –toimintalinjassa, joka vastaa lähinnä edellisen totsun TL 7

– yrityksiä ja osaltaan TL6 – maaseutua, on EU-rahoituksen turvin voitu tukea alueen yrityksiä kehittämistoimissaan. Kuluvana vuonna (-9/2006) TE-keskuksen yritysosasto on rahoittanut 94 hanketta, joihin on käytetty n. 10 Meuroa. Näiden hankkeiden arvioidaan vaikuttavan 233 uuden työpaikan ja 19 uuden yrityksen syntyyn. Vastaavat luvut koko EU-ohjelmakaudelta 2000-2006 ovat 885 hanketta (65 Meuroa), 2543 uutta työpaikkaa ja 155 uutta yritystä. Seudulliset yrityspalvelupisteet eivät ole saaneet pysyvää rahoitusta vaan toimivat edelleen EU:n rakennerahastovarojen turvin. Jatkossa näitä toimintoja ei voida olettaa siirrettävän pelkästään kuntien budjettivaroilla ylläpidettäväksi.

Yritysten ympäristökilpailukykyä on edistetty tuomalla kansainvälinen ekoteollisuuspuisto –konsepti Suomeen Rantasalmen pilottihankkeessa. Uusi EcoStart –rahoitustyökalu on kehitetty Etelä-Savon maakuntaliiton ja JYKES:in yhteistyöllä ja otettu käyttöön viiden TE -keskuksen alueella.

Maatilataloudessa investointirahoituksella on merkittävästi edistetty kotieläinyritysten koon kasvua, jolloin maataloustuotannon volyyymi on pystytty säilyttämään maatalojen vähenemisestä huolimatta. Maatalojen sukupolvenvaihdosten määrä sen sijaan on pysynyt alhaisena. Elinkeinokalatalous on kehityksessä nykyaikaiseksi toimialaksi. Vapaa-ajankalatalouteen liittyvän elinkeinotoiminnan mahdollisuudet ovat parantuneet toimintaympäristön kehittymisen seurauksena. Maaseudun yritystoiminnan monipuolistamisessa maatalouden ulkopuolelle on onnistuttu.

Infrastruktuuri –toimintalinjalla, joka vastaa lähinnä edellisen totsun TL 4 – liikennettä, toteutuu hanke välillä VT 13 Kaihu - Porrassalmi vuonna 2006. Tämä hanke sisältyy pääteiden keskisuurien liikenneturvallisuushankkeiden teemaohjelmaan. Rataverkolla valmistui EU:n tavoite 1-ohjelman hankkeena junanopeuksien noston edellyttämä radan parantaminen välillä Mouhu - Otava. Lisäksi Mikkelin matkakeskuksen rakennustyöt käynnistyivät kaupungin hankkeena Ratahallintokeskuksen osallistuessa kustannuksiin. Rataosuuksien Pieksämäki - Joensuu ja Savonlinna – Parikkala liikennöinti hoidetaan vakinaisesti uusilla kiskobusseilla. Lentoliikenteen osalta reittiliikenne jatkuu Varkauden (=Joroisten) ja Savonlinnan kentille. Sen sijaan Mikkelin kentän reittiliikennettä ei ole pystytty turvaamaan, vaan se on keskeytynyt.

2.4 Toteuttamissuunnitelman vaikuttavuus

EU:n rakennerahastot ja niiden kansallinen vastinrahoitus ovat viime vuosikymmenen ajan olleet keskeisin maakunnan omaan päätöksentekoon perustuva kehittämisinstrumentti. Päättymässä olevalla ohjelmakaudella on maakunnan elinkeinoelämää vahvistettu monenlaisilla toimenpiteillä. Välittömiin työpaikkavaikutuksiin johtavien toimenpiteiden, kuten yritysinvestointien tai työssä olevan väestön koulutuksen, lisäksi maakunnassa on panostettu maakunnan avainklustereita palvelevien innovaatio- ja osaamisrakenteiden vahvistamiseen ja yritysten toimintaympäristöön. Näillä rakenteellisilla muutoksilla on luotu pohjaa tulevien vuosien tuottavuuden ja liikevaihdon kasvulle uusien työpaikkojen syntymiselle ja olemassa olevien työpaikkojen uudistumiselle. Samalla on parannettu maakunnan fyysistä saavutettavuutta ja toiminnallisia yhteistyösuhteita erityisesti pääkaupunkiseudulle ja Pietariin sekä maakunnan elinkeinoelämän ja osaamisen kannalta keskeisiin verkostoihin.

3. Maakuntaohjelman toteuttaminen 2007 – 2008

Keskeisimmät valtion toimenpiteitäkin edellyttävät asiakokonaisuudet Etelä-Savon toteuttamissuunnitelmassa liittyvät seuraaviin teemoihin:

- **osaamis- ja innovaatorakenteiden ja -toimintojen vahvistaminen** - erityisesti korkeakoulutuksen, tutkimuksen ja innovaatorakenteiden vahvistaminen ja kytkeminen maakunnan elinkeinoelämään
- **palvelurakenteen uudistaminen** kunnallistaloutta tervehdyttävällä tavalla
- **liikenneyhteyksien parantaminen** maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman ja tietoyhteiskuntastrategian mukaisesti

Toimintojen suuntaamisessa huomioidaan strategian mukaisesti Etelä-Savon mahdollisuudet hyödyntää Pietarin ja pääkaupunkiseudun läheisyyttä, harvaan, mutta kauttaaltaan asutun alueen ja ikääntymisen haasteet.

3.1 Toimintastrategia

Aktiivinen maakunta verkottuu, tekee yhteistyötä ja kansainvälistyy

Toimintalinjan painopisteet 2007–2010:

- Kehitetään maakunnallinen toimintamalli palvelujen järjestämiseksi
- Edistetään maakunnan toimijoiden ja maakunnan verkostoitumista kilpailutekijöiden vahvistamiseksi
- Vahvistetaan seudullista yhteistyötä
- Parannetaan fyysisiä ja toiminnallisia yhteyksiä pääkaupunkiseudulle ja Pietariin/Venäjäälle
- Tehostetaan maakunnan markkinointia ja positiivista medianäkyvyyttä

Suomessa on parhaillaan käynnissä tai vireillä useita merkittäviä prosesseja, joilla on suoraan tai välillisesti vaikutusta maakunnan toimintatapojen kehittämiseen, yhteistyömenettelyihin ja verkostoitumiseen. Etelä-Savossa on monissa asioissa tunnistettu omat erityistarpeet ja oltu liikkeellä jo ennen valtakunnallista keskustelunavausta.

Toimintalinjan keskeiset toimenpiteet 2007–2008:

- Kunta- ja palvelurakennemuutoksen mukaisia palvelurakennehankkeita tuetaan ohjaamalla niihin kehittämisresursseja.
- Kuntien vireää seutuyhteistyötä tuetaan esim. aluekeskusohjelman, osaamiskeskus-ohjelman ja laajentuneen seutuyhteistyökokeiluhankkeen kautta sekä mm. seudullisen yhteistyön hankkeille osoitettavalla ”kannustinrahalla”.
- Elinkeinoelämän ja osaamisen yhteyksiä vahvistetaan pääkaupunkiseudulle ja Pietariin tavoitteena mm. lisätä alueen yritysten ja palvelujen kysyntäpotentiaalia ja parantaa tuottavuutta tuotannollisen, osaamiseen ja t&k -toimintaan liittyvän ja markkinointi-yhteistyön kautta sekä edistää työvoiman saatavuutta; vahvistetaan maakunnan business-edustustoa Pietarissa ja hyödynnetään tehokkaammin sen tarjoamia palveluja.
- Maakunnan tunnettavuuden ja vetovoiman parantamiseksi tehdään viestintä- ja markkinointisuunnitelma ja lähdetään toteuttamaan sitä.

3.2 TL 1 Ihmiset – Hyvinvointi – Palvelut

Väestökehityksen tasapainottaminen ja palveluiden turvaaminen

Toimintalinjan painopisteet 2007–2010:

- Väestön työhön osallistuvuuden lisääminen
- Maakuntaan tulomuuton edistäminen
- Etelä-Savon palvelurakenteen kehittäminen monipuoliseksi ja tehokkaaksi
- Maakunnan vetovoiman parantaminen

Lähivuosien toimenpiteet Etelä-Savossa liittyvät työvoiman saatavuuden turvaamiseen ja palvelurakenteen kehittämiseen. Väestön ikääntyminen on erityisesti Etelä-Savossa sekä työmarkkinoiden että palvelutuotannon haasteena, etenkin kun myös kuntataloudessa on maakunnassa suuria rakenteellisia ongelmia.

Toimintalinjan keskeiset toimenpiteet 2007–2008:

Työvoiman saatavuuden turvaamiseksi

- väestön työhön osallistuvuutta lisätään luomalla väylä koulutustason nostoon siten, että kaikilla työvoimaan kuuluvilla on vähintäänkin toisen asteen tutkinto.
- tuetaan työurien pidentymistä sekä alku- että loppupäästä ja työvoiman ulkopuolella olevien ja työttömien sijoittumista työmarkkinoille. Etelä-Savossa tarvitaan erityistoimenpiteitä, koska mm. nuorten työttömyys Etelä-Savossa alenee muuta maata hitaammin.
- kehitetään välityömarkkinoiden toimintaa sekä edistetään sosiaalista yrittäjyyttä ja erityisryhmien työllistymistä.
- Työvoiman palvelukeskus -toiminta on Mikkelissä ja Savonlinnassa vakiinnutettu kansallisen rahoituksen piiriin. ESR -osarahoituksella vastaavia toimintoja jatketaan Juvan ja Pieksämäen seuduilla.
- tehostetaan työvoimatarpeiden ennakoitua sekä määrällisesti että osaamistarpeiden suhteen ja hyödynnetään ennakoititietoa aiempaa paremmin myös nuorisosteen koulutuksen mitoituksessa.
- nostetaan työllisyysperusteisiin investointeihin osoitettujen määrärahojen tasoa pitkäaikaisesta muuttotappiosta kärsivässä Etelä-Savossa, myöntämiskriteerejä väljennetään myös pitkän aikavälin työpaikkakehitykseen vaikuttavien ra-

kenteellisten muutosten suuntaan ja nostetaan tukiprosenttia.

- parannetaan maakunnan kansainvälisiä yhteistyövalmiuksia sekä valmiuksia ottaa vastaan ulkomaista työvoimaa. (maahanmuuttostrategian toteutus; M14 Itä-Suomi aktiivisen maahanmuuttopolitiikan pilottialueeksi).

Elinympäristön viihtyvyyden parantamiseksi

- maakuntakaavassa luodaan edellytykset hyvälle alue- ja yhdyskuntarakenteelle ja elinympäristölle
- varmistetaan monipuoliset asumisvaihtoehdot, riittävä tonttimaan tarjonta vakituiseen ja vapaa-ajan asumisen, elinkeinoelämän ja palvelujen tarpeisiin sekä toimivat yhteydet.
- parannetaan maakunnan ympäristön vetovoimaisuutta korkeatasoisella kaavoituksella ja aktiivisella elinympäristöjen ja luonnonympäristöjen hoidolla.
- suojellaan pohjavesivaroja hyvälaatuisen talousveden turvaamiseksi ja vähennetään edelleen pintavesien ravinnekuormitusta ja muita pilaantumisquejää. Turvataan haja-asutusalueiden vesihuoltoa ja edistetään vesihuollon alueellista yhteistyötä.

Palveluiden saatavuuden ja laadun turvaamiseksi

- parannetaan erityisesti kuntien ylläpitämää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuutta suuntaamalla voimavaroja tätä tukevaan palvelurakenteen kehittämiseen.
- vahvistetaan Etelä-Savon kuntien rahoitusasemaa mm. valtionosuusjärjestelmän uudistuksen yhteydessä. Saaristokuntien ja saaristo-osakuntien huomioimisen lisäksi tulee huomioida mm. ikärakenteen ja todellisen harvan asutuksen vaikutukset kuntien rahoitusasemaan.
- pilotoidaan tilaaja-tuottaja –mallissa julkisia palveluja täydentäviä hyvinvointiyrittäjyyttä edistäviä ratkaisuja.

3.3 TL 2 Osaaminen – Innovaatiot – Teknologia

Väestön osaamistason kohottaminen sekä koulutus-, tutkimus- ja innovaatiotoiminnan vahvistaminen

Toimintalinjan painopisteet 2007–2010:

- Monipuolinen toisen asteen koulutustarjonta ja hyvä koulutuspalvelujen saavutettavuus

- Maakunnan ammattikorkeakoulujen kilpailukyvyyn vahvistaminen ja yliopistokoulutuksen perustan turvaaminen ja monipuolistaminen
- T&K –toiminnan vahvistaminen ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen voimavarojen kokoamalla
- Toimivan ja tehokkaan maakunnallisen innovaatioympäristön kokoaminen ja vahvistaminen
- Uusien teknologioiden käytön edistäminen

Osaaminen on yhä näkyvämmän keskeinen kansallinen ja alueellinen kilpailukykytekijä. Etelä-Savon väestön muuta maata alhaisemman koulutustason nostaminen ja elinkeinoelämän kehitystä hidastavien korkeakoulutuksen ja tutkimuksen sekä innovaatioteknologisten puutteiden korjaaminen edellyttää pitkäjänteisiä, volyymiltaan riittäviä toimenpiteitä. Etelä-Savossa ohjelmakauden aikana panostetaan niihin maakunnan osaamisrakenteisiin, jotka tukevat elinkeinoelämän ja julkisen sektorin kilpailukyvyyn edistämistä. Maakunnan käytettävissä olevia kehittämispanoksia suunnataan niille osa-alueille, joiden ylläpito ja/tai vahvistaminen yhdessä nähdään tärkeimmäksi ja ajankohtaisimmaksi.

Toimintalinjan keskeiset toimenpiteet 2007–2008:

Väestön osaamistason nostamiseksi ja koulutusrakenteiden vahvistamiseksi

- kehitetään toisen asteen koulutusta kokonaisuutena (lukio- ja ammatillinen koulutus) ja luodaan Etelä-Savoon maakunnallinen toimintamalli koulutuksen järjestämiseksi.
- maakunnan koulutustarjonnan aloituspaikkatarjontaa tarkastellaan tavoitteellisesti Koulutustarjonta 2012 –ennakointiprojektissa työn perustuessa maakunnan väestö- ja toimialarakennetavoitteisiin.
- tuetaan maakunnan ammattikorkeakoulujen kilpailukykyä maakunnallisina/ kansallisina koulutuksen tuottajina ja alueellisen innovaatiotoiminnan perustana huolehtimalla monipuolisesta ja laadukkaasta koulutustarjonnasta (ml. jatkotutkinnot), nykyaikaisista ja vetovoimaisista oppimisympäristöistä ja kansainvälisestä verkottumisesta lähialueilla (Venäjä).
- tuetaan yliopistoyksiköiden toimintaedellytyksiä perus- ja jatkotutkintoon johtavan koulutuksen tuottajina. Maakunnassa toteutettavaa yliopistokoulutusta (ml. maisteriohjelmat) pyritään priorisoiden vakinaistamaan saamalla ne tutkintoasetukseen ja osaksi emoyliopistojensa normaalia toimintaa ja tulosneuvotteluprosesseja.

- Kehitetään Joensuun yliopiston Savonlinnan kampusta edelleen opettamisen, kääntämisen ja tulkkauksen sekä valtakunnallisena matkailun osaamiskeskittymänä. Haetaan vaihtoehtoja Joensuun yliopiston kaavailemien Savonlinnan yliopistotoimintojen supistusten tilalle mm. Joensuun yliopiston ja Mikkelin ammattikorkeakoulun yhteistyön ja työnjaon pohjalta.
- tuetaan Mikkelin yliopistokeskusta liiketoiminnan ja maaseudun kehittämisen osaamiskeskittymänä, sekä sen kehittymistä akateemisen aikuiskoulutuksen kärkiyksiköksi.
- tuetaan aikuisväestön osaamisen kehittymistä kytkeällä aikuiskoulutus aiempaa tiukemmin ja yksilöllisemmin työmarkkinoiden tarpeisiin ja satsaamalla myös työssä olevien osaamisen ylläpitoon; aikuiskoulutuksen toimintamallien, verkostoitumisen ja työelämäyhteistyön kehittäminen.
- pyritään turvaamaan aikuiskoulutuksen saatavuus ja aikuisväestön koulutustason kehitys NOSTE-rahoituksen päätyttyä vuoden 2007 jälkeen.

Innovaatioympäristöjen ja kilpailukyvyyn vahvistamiseksi

- vakiinnutetaan YTI- tutkimuskeskuksen toimintakonseptin pohjalta maakunnan kärkiajoja palveleva tutkimuslaitos/-yksikkö. Tutkimusyksikkö toimii maakunnallisesti organisoituneena, seutukunnille jalkautuneena, ja sillä on vahva kytkentä maakunnallisen ammattikorkeakoulun toimintaan ja sen yhteyteen eri seutukunnille sijoittuneiden yliopistotoimintojen kanssa.
- vahvistetaan maakunnan kärkiosaamisaloina materiaali-, kuitu- ja rautatieteologioita. Niiden ohella panostetaan ympäristöteknologiaan sekä digitointi- ja arkistointiosaamiseen. Pääsääntöisesti soveltavaa teknologista ja luonnontieteellistä tutkimusta koskevat yliopistohankkeet pyritään organisoimaan ja rahoittamaan maakunnallisen ammattikorkeakoulun kanssa tehtävillä yhteistyösopimuksilla.
- päivitetään maakunnan innovaatiostrategia, mihin liittyen kuvataan maakunnan innovaatioympäristö ja määritellään sille konkreettiset kehittämistavoitteet
- vahvistetaan korkeakouluyksiköiden mahdollisuuksia toimia kansainvälisessä tutkimusyhteistyössä, sekä edistetään alueen hanketoimijoita saamaan rahoituksensa mm. TEKESin, Suomen Akatemian ja EU:n puiteohjelmien kautta.

- Teknologian kehittämiseksi ja hyödyntämiseksi
- edistetään maakunnan teknologiakärkien (yritykset, tutkimusyksiköt) pääsyä kansallisiin ja kansainvälisiin tutkimusohjelmiin ja –hankkeisiin mm. YTI-konseptia terävöittämällä ja täydentämällä (tutkimustarpeiden/innovaatioiden kartoitus, valmistelurahoitus). Tämä edellyttää myös vaikuttamista Tekesin teknologiaohjelmien ja tutkimusohjelmien sisältöpainotuksiin (alueellisia painotuksia valtakunnallisten ohjelmien rinnalle tai niiden sisälle).
  - vahvistetaan maakunnallista teknologiakeskus-toimintaa.

3.4 TL 3 Yritystoiminta – Tuotanto – Työelämä

Kasvua ja kilpailukykyä tukeva, työpaikkoja tuottava elinkeinopolitiikka

Toimintalinjan painopisteet 2007–2010:

- yritysten välisen yhteistyön ja verkostojen kehittäminen sekä ammattitaitoisen työvoiman turvaaminen
- Alueen yritysten liiketoimintaosaamisen vahvistaminen ja ylläpitäminen
- Venäjän ja Pietarin alueen markkinoiden liiketoimintamahdollisuuksien hyödyntäminen
- Alueen yritysten tarpeista lähtevän t&k -toiminnan vahvistaminen
- Maakunnan vahvojen avaintuotantoalojen ohella tulevaisuuden uusien avauksien kehittäminen

Tällä ohjelmakaudella panostetaan erityisesti yritysten väliseen yhteistyöhön ja osaamiseen. Yritysten liiketoimintaosaaminen, ammattitaitoisen työvoiman saatavuus ja jatkuva kehittäminen edellyttävät toimenpiteitä toimialasta tai yrityksen sijainnista riippumatta. Yritysten menestyminen ja kasvu kovenevilla markkinoilla edellyttää myös panostamista kasvaville markkina-alueille sekä maakunnan tutkimus- ja kehittämistoiminnan hyödyntämistä.

Toimintalinjan keskeiset toimenpiteet 2007–2008:

- Yritysten toimintaedellytysten turvaamiseksi ja kilpailukykyyn vahvistamiseksi
- tuetaan niitä toimiala- tai klusterikohtaisia kehittämis- ja aktivointipalveluja, joilla edistetään teknologiaosaamista, verkostoitumista ja kes-

kinäistä yhteistyötä kasvuhakuisten yritysten, viranomaisten sekä tutkimus- ja koulutusyhteisöiden kesken.

- tehostetaan teknologiateollisuuden kehittämis-toimia jalkauttamalla maakuntaan teknologia-teollisuuden kehittämisohjelma (TRIO)
- lisätään maakunnan tyypillisesti pienten maa-seutuyritysten liiketoimintaosaamista ja valmennetaan yrityksiä yhteistyöhön ja verkostoitumaan
- nostetaan metsätalouden jalostusastetta mm. tukemalla uusien tuotteiden syntyä raakapuun jalostuksessa ja turvaamalla yritysten puun saanti. Energiapuun käyttöä edistetään mm. puun korjuuseen, polttotekniikkaan ja investointeihin kohdistuvien kehittämis- ja tukitoimien.
- tuetaan maatalouden rakennekehitystä
- varmistetaan EcoStart –ympäristöjärjestelmän tuoteneuvonnan, markkinoinnin ja seurannan edellyttämät resurssit Etelä-Savon TE-keskuk-selle.
- jatketaan Ekoteollisuuspuisto –konseptia ja laajennetaan sen käyttö koko maakunnan alueelle
- toteutetaan YritysSuomi –konseptin (ml. seudulliset yrityspalvelupisteet) alueellistaminen ja em. toimintojen saattaminen pysyväille kansalliselle rahoituspohjalle.
- edistetään tietoteknisten sovellusten käyttöönottoa, saatavuutta ja toimintavarmuutta, hyödynnetään sähköistä tiedonsiirtoa liiketoi-minnassa (sähköinen asiointi), ja edistetään yritysten ja yritysverkostojen tietojärjestelmien integrointia

Kasvuyritysten tukemiseksi

- vahvistetaan hallitusohjelman mukaisesti alueellisten teknologiayksiköiden toimintaa lisäämällä Etelä-Savon TE-keskuksen teknologia-osaston henkilöstöresursseja yhdellä teknologia-asiantuntijalla.
- parannetaan julkisten yritysrahoitusjärjestelmien toimivuutta ja fyysiseen toimintaympäristöön liittyviä valmiuksia. Etelä-Savon Pääoma-rahasto Oy:lle (ESPOR) haetaan lisäpääomaa, jolloin rahastoon tehdyistä sijoituksista palautuvien varojen lisäksi voidaan jatkaa maakunnan yritysten rahoitusrakenteen lujittamista. Selvitetään myös mahdollisuuksia rahastointiin Aloitusrahasto Verassa. Rahastot pyrkivät yhdessä valtakunnallisten pääomasijoittajien kanssa turvaamaan myös maakunnassa alkavien yritysten rahoitusta ns. siemenvaiheen sijoituksilla.

Uuden yritystoiminnan luomiseksi maakuntaan

- edistetään palvelutoiminnan ja erityisesti hyvinvointipalveluihin liittyvän elinkeinotoiminnan kehittämistä ja verkottumista
- kehitetään uusiutuvaan energiaan pohjautuvaa yritystoimintaa, mm. lämpöyrittäjyyttä
- kehitetään elinkeinokalatalouteen ja vapaa-ajankalastukseen liittyviä elinkeino-mahdollisuuksia
- Matkailua ja vapaa-ajan asumista kehitetään omiin vahvuuksiin ja valintoihin tukeutuen, hyödyntäen valtakunnallisen matkailustrategian linjauksia ja tukemalla Etelä-Savon vapaa-asumisen strategisten linjausten toimenpiteitä.
- tuetaan inhimilliseen osaamispääomaan ja luovuuteen perustuvaa, eri toimialojen rajapinoille syntyvää ja kehittyvää yritystoimintaa

3.5 TL 4 Infrastrukturi

Kohti omaa kilpailukykyistä aluerakennetta

Toimintalinjan painopisteet 2007–2010:

- Hyvin toimivat tie- ja rautatieliikenneyhteydet, erityisesti pääkaupunkiseudulle ja Pietariin
- Toimivat yhteydet Savonlinnasta, Varkaudesta ja Mikkelistä Helsinki-Vantaan lentokentälle jatkoyhteyksineen
- Tietoliikenneverkot ja –palvelut kaikkien ulottuville
- Suunnitelmallinen varautuminen palvelu- ja yhdyskuntarakenteen muutoksiin, kestävään mitoitukseen ja ylläpitoon
- Palvelu- ja yhdyskuntarakenteen vetovoima- ja viihtyvyystekijöiden kehittäminen

Toimintalinjan keskeiset toimenpiteet 2007–2008:

Maakunnan ulkoisien yhteyksien kehittämisessä otetaan huomioon maakunnan painotus suuntautua pääkaupunkiseudulle sekä Pietariin. Tätä tukevana maakunnan ulkopuolisina hankkeina valmistuivat valtatie 4 osuus Lahti – Heinola vuonna 2005 ja vuonna 2006 oikorata Kerava-Lahti. Etelä-Savon hajanaisen rakenteen ja pitkien etäisyyksien vuoksi tarve kehittää maakunnan sisäistä tieverkkoa sekä nykyaikaisia tietoyhteiskuntarakenteita korostuu.

Ulkoisen sijaintiedun hyödyntämiseksi ja saavutettavuuden turvaamiseksi

- käynnistetään väyläministerityöryhmän esitykseen sisältyneet 1. korin hankkeet. Vuonna

2007 alkaa valtatie 14 Savonlinnan keskustan tiejärjestelyn toteutus ja valtatie 5 parantaminen välillä Lusi - Mikkeli.

- EU:n naapurisuusohjelman kautta toteutetaan valtatie 13 ohituskaistajärjestely Ristiinassa.
- varmistetaan perustienpidon alueinvestointirahoituksella nykyisen tieverkon liikennöitävyys ja kunto toteuttamalla eräitä pienehköjä liikenneturvallisuuksia sekä kevyen liikenteen järjestelyjä. Hankkeiden toteutus edellyttää vähintään 2,5 M€ perustienpidon alueinvestointirahoitusta vuosittain. Suunnitelmakaudella 2007-2008 toteutetaan Laitaatsillan liittymäjärjestely Savonlinnassa, Vangasjärven eritasoliittymä Pieksämäellä, Joroisten taajamajärjestely, Rahulan/Kokkosenlahden liittymäjärjestely valtatiellä 5 ja kevyen liikenteen väylä Lähteellä - Anttola valtatiellä 14.
- saavutetaan suunnitelmavalmius ja käynnistetään valtatie 5 parantaminen Mikkelin kohdalla.
- toteutetaan tiehankkeiden suunnittelun keskeisen hankkeen valtatie 5 välin Mikkeli – Juva yleissuunnittelu. Osuuden YVA valmistuu vuonna 2006 ja koko yleissuunnitelma vuonna 2007.
- jatketaan Savonradan parantamista toteuttamalla eritasoristeys Mikkelin Tokeroon.
- perusparannetaan vuoteen 2008 mennessä Savonlinna – Huutokoski –rataosuus, joka on Ratahallintokeskuksen tekemässä vähäliikenteisiä ratoja koskevassa selvityksessä määritelty säilytettäväksi rataosaksi.
- turvataan lentoliikenne Savonlinnan ja Varkauden (Joroinen) lentokentillä. On myös perusteltua pitää Mikkeli - Helsinki lentoliikenneyhteys julkisen palvelun velvoitteen piirissä ja etsiä mahdollisuuksia reittilentoliikenteen käynnistämiseen.
- jatketaan Saimaan kanavan vuokrasopimusta liikenteenharjoittajien kannalta kohtuullisiin ehdoin.
- valmistellaan Savonlinnan syväväylän siirto Kyrönsalmesta Laitaatsalmeen. Kyrönsalmi muodostaa alusliikenteen turvallisuuden kannalta riskialttein kohdan koko Saimaan syväväylästä. Hankkeesta on laadittu alustava yleissuunnitelma ja tehty ympäristövaikutusten arviointi. Savonlinnan syväväylän siirtosuunnitelmat Kyrönsalmesta Laitaatsalmeen tehdään valmiiksi ja valmistaudutaan rakentamisen käynnistämiseen.
- jatketaan Mäntyharjun kanavan rakentamismahdollisuuksien selvittämistä.
- kehitetään tietoyhteiskuntapalvelujen käytön

mahdollistavia tietoliikenneyhteyksiä edelleen eSavo 2010 –tietoyhteiskuntastrategian pohjalta koko maakunnan ollessa laajakaistayhteyksien piirissä.

Sisäisen aluerakenteen kehittämiseksi

- kehitetään vesistömaakunta- ja vapaa-ajan maakunta –statusta ja tuetaan vapaa-ajan asumisen strategisten linjausten toteuttamista.
- toteutetaan Etelä-Savon ulkoilureittisuunnitelmaa luontomatkailun edellytysten ja virkistysmahdollisuuksien parantamiseksi.
- käynnistetään kunnallisten/seudullisten kulttuuriympäristön hoito-ohjelmien laatiminen.
- parannetaan erilaisia reitistöjä ja niiden palveluvarustusta matkailun ja virkistyskäytön tarpeisiin ja edistetään luonnonsuojelualueiden verkoston kestävää hyödyntämistä
- hyödynnetään luonnon- ja kulttuuriympäristöä kestäväällä tavalla myös matkailussa ja virkistyskäytössä. Tämä koskee myös mahdollista hanketta, jolla valmistellaan Saimaa-Pielinen -alueen saamista maailmanperintökohteeksi.

3.6 Alueelliset erityistoimenpiteet: Itä-Suomen kehittäminen

Valtioneuvoston alueiden kehittämistä koskevan tavoitepäätöksen (15.1.2004) mukaisesti alueellisia erityistoimia suunnataan työllisyyden, tuotannon ja väestömuutosten kannalta poikkeuksellisen ongelmallisille alueille, joita on erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa. Näitä Itä-Suomessa tarvittavia alueellisia erityistoimenpiteitä pohdittiin mm. Itä-Suomen suuret tulevaisuuden kysymykset –hankkeessa, jonka loppuraportissa esitettiin kaikkiaan 17 makrohanketta. Osasta näistä esityksistä on valmisteltu hankesuunnitelmat/ -esitykset. Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan selvitystyön valmistuttua valtio on valmis tarkastelemaan alueen kehitykseen myönteisesti vaikuttavien hankkeiden toteutusta. Erityisesti on tarkoitus vahvistaa Itä-Suomen osaamisrakenteita ja osaamisen välittymistä yritystoimintaan. Nämä erityistoimenpiteet tulee toteuttaa Itä-Suomessa valtion siihen erikseen osoittamalla lisärahoituksella.

Eteläsavolaisten toimijoiden valmisteluvastuulla olevista Itä-Suomen makrohankkeista maakunta esittää rahoitettavaksi v. 2007–2008 seuraavia hankkeita Valtioneuvoston periaatepäätöksen tarkoittamalla erillisrahoituksella:

Liiketoimintaosaamisen vahvistaminen

Liiketoimintaosaamisen tutkimusta vahvistetaan ja rakennetaan liiketoimintaosaamisen verkosto, jonka avulla kootaan, tuotetaan ja välitetään liiketoimintaosaamista alueen toimijoille (avainyritykset ja -organisaatiot, kasvuyritykset sekä muut innovaatioketjun toimijat).

Itä-Suomi aktiivisen maahanmuuttopolitiikan piltialueeksi

Parannetaan maakuntien valmiuksia ottaa vastaan ja saada työvoimaa ulkomailta tulevista muuttajista. Hankkeella on hyvä suunnitteluvalmius ja se voidaan käynnistää vuonna 2007.

3.7 Toimenpiteiden kohdentuminen ja erityisohjelmat

Osaamiskeskusohjelma

Osaamiskeskusohjelmaa toteutetaan ohjelmakaudella 2007 – 2013 uudistettuna siten, että uudet ohjelmat laaditaan osaamiskeskusklustereittain ja -keskuksittain. Hakuprosessi uudelle ohjelmakaudelle 2007 – 2013 hyväksyttävistä osaamiskeskusohjelmista on käynnissä.

Osaamiskeskustyöryhmä esittää Mikkelin seudun osaamiskeskusta itsenäisenä osaamiskeskusena mukaan 'Nano- ja mikrojärjestelmät sekä tulevaisuuden materiaalit' ja 'Forest Industry Future' –osaamisklustereihin. Savonlinnan matkailutoimijoiden kokoamaa matkailuosajien verkostoa, Itä-Suomen osaamiskeskusta, työryhmä esittää yhdeksi 'Matkailu ja elämystuotanto' –klusterin osaamiskeskukseksi. Savonlinna-Varkaus –akselin metsäteollisuuden prosessiosajien toteuttamaa 'kuidutenergia-elinkaari' –teeman osaamiskeskustoimintaa työryhmä esittää jatkettavan Kaakkois-Suomen osaamiskeskusten yhtenä erityisosaamisalana.

Valtioneuvosto päättää uuteen osaamiskeskusohjelmaan hyväksytyistä osaamiskeskus-ohjelmista ja yhteistyökumppaneista marraskuussa 2006, jonka jälkeen voidaan tarkemmin tarkastella OSKE-rahoitusta.

Aluekeskusohjelmat

Tällä hetkellä Etelä-Savossa toteutetaan kolme aluekeskusohjelmaa: Mikkelin seudulla, Savonlinnan seudulla sekä maakunnan pohjoisrajalla kahden maakunnan alueella. Päätökset aluekeskusohjelmiin sisällytettävistä alueista on tulossa valtioneuvoston käsittelyyn marraskuussa 2006. Näin ollen myös

AKO:ien osalta toteuttamissuunnitelma tarkentuu vasta loppuvuodesta 2006.

EU:n rakennerahasto-ohjelmat

Etelä-Savo kuuluu Euroopan aluekehitysrahaston Itä-Suomen toimenpideohjelmaan 2007 – 2013 ja Euroopan sosiaalirahaston 2007 – 2013 toimenpideohjelman Itä-Suomen suuralueosioon. Molemmat EU-ohjelmat on valmisteltu samanaikaisesti maakuntaohjelman kanssa, jolloin ohjelmien keskinäinen vuorovaikutus on ollut tiivistä.

Itä-Suomen EAKR-ohjelmasta pääosa suuntautuu yritysten ja yrityksiä palvelevien innovaatio- ja osaamisympäristöjen kehittämiseen vastaten maakuntaohjelman toimintalinjoja 2 ja 3. Lisäksi EAKR-rahoitusta kohdistetaan yhteysverkostojen kehittämiseen ja hyvän ympäristön turvaamiseen sekä bioenergian käytön edistämiseen. EAKR-ohjelma sisältää myös ns. experimentaatio-osuuden, jonka puitteissa EAKR-rahoitusta suunnataan palvelujärjestelmien kehittämiseen Itä-Suomessa. Vastaavasti ESR-ohjelman Itä-Suomen suuralueosion linjausten mukaisesti resursseja suunnata erityisesti maakuntaohjelman toimintalinjoihin 1 ja 2.

Sekä EAKR- että ESR-ohjelmaesitykset on hyväksytty Itä-Suomen maakuntien maakuntahallituksissa syyskuun lopussa. Tässä vaiheessa ei toteuttamissuunnitelmassa voida kuitenkaan vielä esittää rahoituksen suuntaamista hallinnonaloitain, vaan se tullaan tarkentamaan myöhemmin alkuvuodesta 2007 maakunnan yhteistyöasiakirjan valmistelun yhteydessä.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

EU:n 2007–2013 ohjelmakokonaisuuteen sisältyy myös Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma sekä elinkeinokalatalousohjelma (EKTR). Maaseudun kehittämisohjelma laaditaan valtakunnan tasolla, mutta sitä varten on valmisteltu maakunnittaiset ohjelmaosiot. Kalatalousohjelma laaditaan valtakunnallisesti. Erityisesti maaseudun kehittämisohjelma antaa merkittäviä lisäresursseja

maaseudun kehittämiseen. Strategia tähtää elinvoimaisen ja toimivan maaseudun säilyttämiseen, ympäristön tilan parantamiseen sekä uusiutuvien luonnonvarojen kestäväan käyttöön. Linjaukset vastaavat Etelä-Savon maakuntaohjelman linjauksia. Erityisesti väljentyneet yritystukisäännökset maaseutuohjelmassa ovat tärkeitä maaseudun uuden yritystoiminnan vahvistamisessa. EMR:n rahoituksessa tulee ottaa huomioon maaseudun mikroyritysten lisääntyvä rahoitustarve.

Maaseutupoliittinen kokonaisohjelma

Uusin kansallinen maaseutupoliittinen kokonaisohjelma on laadittu vuosille 2005 - 2008. Se sisältää yhteensä 133 konkreettista maaseudun kehittämiseen liittyvää ehdotusta. Ohjelmassa esitetyt kehittämislinjaukset ovat pitkälti yhtenevät Etelä-Savon maakuntaohjelman linjausten kanssa. Maaseutupoliittinen kokonaisohjelma korostaa Etelä-Savon tavoin elinkeinopoliittisten toimenpiteiden ensisijaisuutta maaseudun elinvoiman säilyttäjänä.

Saaristo-ohjelma

Valtakunnallista saaristo-ohjelmaa ollaan tarkistamassa. Valtioneuvoston hyväksyttäväksi ohjelma on tulossa joulukuussa 2006. Ohjelman keskeinen lähtökohta on vesistöisyyden ja vesiluonnon tarjoama tärkeä resurssi maaseudun kehittämisessä, keskeisinä osa-alueina vapaa-ajan asutus ja matkailu. Maaseudun elinvoimaisuuden vahvistaminen on niin Etelä-Savon maakunnan kuin myös saaristo-ohjelman keskeisiä tavoitteita.

3.8 Toimenpiteiden vaikutukset

Etelä-Savon maakuntaohjelman 2007 - 2010 vaikutusten arviointi on suoritettu SOVA-lain edellyttämällä tavalla. Liitteessä 1 on yhteenvedo arvioituista vaikutuksista ohjelman eri toimintalinjoilla taulukkomuodossa. Toteuttamissuunnitelma vastaa painotuksiltaan maakuntaohjelmaa, joten ohjelman vaikutusten analyysi pätee myös toteuttamissuunnitelman kohdalla.

4. Toteuttaminen hallinnonaloittain

Määrärahaesitys vuodelle 2007 sekä menokehyssuunnitelma 2008 – 2011

4.1 Sisäasiainministeriön hallinnonala

Hallinnonalan rooli maakuntaohjelman toteutuksessa

Maakuntaliiton rooli maakuntaohjelman toteuttamisessa liittyy toisaalta sen laajaan aluekehitysvastuuseen, toisaalta toteuttajan rooliin oman hallinnonalansa toimenpitein.

Alueiden kehittäminen

26.98.43 Maakunnan kehittämiserä (A)

Yleinen alueiden kehittäminen (ohjelmiin sitomattoman määrärahan painotukset)

Maakunnan kehittämiserällä vahvistetaan maakunnan osaamis- ja innovaatorakenteita, kehitetään maakunnan sisäistä ja ulkoista yhteistyötä sekä edistetään hallituksen politiikkaohjelmien ja muiden valtakunnallisten kehittämislinjausten alueellistamista maakunnan omista lähtökohdista. Maakunnan kehittämiserän alueellisessa kohdentamisessa tulee ottaa huomioon maakuntien kehittyneisyyserot ja kehitysedellytyksistä johtuvat erityistarpeet. Ns. sitomattoman maakuntarahan määrää tulee edelleen kasvattaa.

Osaamiskeskusohjelma

- Tällä hetkellä maakuntaliitto välittää osaamiskeskusrahoituksen kahdelle osaamiskeskuselle, Mikkeliin toimivalle materiaalitekniikan (komposiitit ja pinnoitteet) osaamiskeskuselle sekä Savonlinnan koordinoimalle matkailun osaamiskeskuselle. Lisäksi maakuntaliitto tukee Savonlinnan osallistumista Kaakkois-Suomen osaamiskeskusten toimintaan osoittamalla sille tavoite 1-ohjelmärahoitusta tai sitomattomaa maakunnan kehittämiserää.
- Uudella ohjelmakaudella osaamiskeskusohjelman hallintoa tulee yksinkertaistaa tai hallinnonnin aiheuttamiin kustannuksiin tulee maakuntaliitoille osoittaa varoja.
- Osaamiskeskustyöryhmä esittää Mikkelin seudun osaamiskeskusta itsenäisenä osaamiskeskusena mukaan 'Nano- ja mikrojärjestelmät

sekä tulevaisuuden materiaalit' ja 'Forest Industry Future' –osaamisklustereihin. Savonlinnan matkailutoimijoiden kokoamaa matkailuosajien verkostoa, Itä-Suomen osaamiskeskusta, työryhmä esittää yhdeksi 'Matkailu ja elämystuotanto' –klusterin osaamiskeskukseksi. Savonlinna-Varkaus –akselin metsäteollisuuden prosessiosajien toteuttamaa 'kuidut-energia-elinkaari' -teeman osaamiskeskustoimintaa työryhmä esittää jatkettavan Kaakkois-Suomen osaamiskeskusten yhtenä erityisosaamisalana.

Valtioneuvosto päättää uuteen osaamiskeskusohjelmaan hyväksytyistä osaamiskeskus-ohjelmista ja yhteistyökumppaneista marraskuussa 2006. tarkemmin toteuttamissuunnitelman yhteyttä OSKE-rahoitukseen ja hankkeisiin voidaan tarkastella vasta loppuvuodesta 2006.

Aluekeskusohjelma

- Tällä hetkellä maakuntaliitto välittää aluekeskusohjelman hallintoihin ja perustoimintoihin tarkoitettua rahoituksen Mikkelin ja Savonlinnan aluekeskusohjelmille. Aluekeskusten hanketoimintaa rahoitetaan tavoite 1-ohjelmasta sekä maakuntaliiton että muiden viranomaisten kautta.
- Uudella ohjelmakaudella aluekeskusohjelman hallintoa tulee yksinkertaistaa tai hallinnonnin aiheuttamiin kustannuksiin tulee maakuntaliitoille osoittaa varoja.
- Mikkelin seudun aluekeskusohjelma tulevalla ohjelmakaudella keskittyy seudun elinvoiman ja kilpailukykyyn vahvistamiseen sekä sosiaalisen pääoman kasvattamiseen. Seutu erikoistuu materiaali- ja ympäristötekniikkaan, sähköiseen asiointiin, digitointiin ja -arkistointiin, puutuote- ja metsäteknologiaan sekä osa-aika-asumiseen ja matkailuun. Ohjelman strategiset painopisteet ovat: yritysten kilpailukykyyn, seudun osaamis- ja erikoistumiskärkien vahvistaminen sekä huippu- ja perusosaajien saatavuuden turvaaminen.
- Savonlinnan seudun aluekeskusohjelman kantavana ideana tulevalla kaudella on alueellisen kilpailukykyyn vahvistaminen. Toimintaa jatketaan edelleen laajapohjaisena mutta elin-

keinostrategiassa valituille painopisteille (teknologia-, mekaaninen puunjalostus- ja -matkailutoimiala) satsaten. Aluekeskusohjelman toiminta tukee ja toteuttaa seudun elinkeinostrategiaa. Seutu verkottuu tiiviisti kansallisiin verkostoihin. Seudulle luodaan yrityslähtöinen välittäjätoimintaan perustuva innovaatioiden kehittämismalli. Aluekeskusohjelma toimii innovaatiotoiminnan seudullisena välittäjänä ja kehittäjänä. Ohjelmalla täydennetään ja tuetaan Savonlinnan seudulla toimivia osaamiskeskusaloja. Ohjelmakaudella kehitetään seudun strategista johtamista elinkeinopoliittisen neuvottelukunnan roolia korostamalla.

Päätökset aluekeskusohjelmiin sisällytettävistä alueista on tulossa valtioneuvoston käsittelyyn marraskuussa 2006. Näin ollen myös AKO:ien osalta toteuttamissuunnitelma tarkentuu vasta loppuvuodesta 2006.

Maaseutupoliittinen kokonaisohjelma

Uusi maaseutupoliittinen kokonaisohjelma 2005-2008 tukee maaseutumaisen, runsasvesistöisen maakunnan ohjelmatyötä ja kehittämistä. Toimenpiteet ovat linjassa maakuntaohjelman kanssa. Liiton toteuttamia tai rahoittamia toimenpiteitä suunnitellaan ja toteutetaan mm. maakunnan vapaa-ajan asumisen strategian ja tietoyhteiskuntastrategian pohjalta.

Saaristo-ohjelma

Saaristo-ohjelma tukee vesistöisen maakunnan ohjelmatyötä ja kehittämistä. Toimenpiteet ovat linjassa maakuntaohjelman kanssa. Liiton toteuttamia tai rahoittamia toimenpiteitä suunnitellaan ja toteutetaan mm. maakunnan vapaa-ajan asumisen strategian pohjalta. Kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistamisesityksessä ehdotetaan myönnettäväksi nykyistä enemmän yleistä valtionosuutta saaristo-

kunnille ja saaristo-osakunnille Valtioneuvoston saariston kehittämistä tekemän periaatepäätöksen mukaisesti. Savonlinnan tulee saada saaristokunnan asema saaristo-osakunnan sijaan. Saariston kehittämisaikojen tarve on syytä huomioida myös maakunnan kehittämisaikojen jakoperusteena.

Avustukset kunnille

26.97.32 Kuntien yhdistymisavustukset (B)

Pieksämäen kaupungin ja Pieksänmaan kunnan yhdistyminen sekä Haukivuoren kunnan liittyminen Mikkelin kaupunkiin vuoden 2007 alusta ovat saaneet päätöksen. Kuntien yhdistymisavustusten kriteerit muuttuvat kunta- ja palvelurakennemuutoksen toimeenpanon yhteydessä. Avustuksissa painotetaan useampien kuntien liitoksia ja tavoiteväestöpohjan toteuttavia kuntaliitoksia. Etelä-Savon osalta tarve uusiin yhdistymisavustuksiin selviää puitelain edellyttämien selvitysten ja toimeenpanosuunnitelmien valmistuttua vuoden 2007 aikana.

26.97.34 Kuntien harkinnanvarainen rahoitusavustus (B)

Kuntien harkinnanvaraisen rahoitusavustuksen määrärahaa ollaan vähentämässä vaikka yhä suurempi määrä kuntia täyttää avustuksen jakokriteerit. Myös usean eteläsavolaisen kunnan taloudellinen tilanne edellyttäisi rahoitusavustuksen saamista. Määrärahan tasoa tulisikin nostaa vuositasolla 40 miljoonaan euroon, mistä arvion mukaan Etelä-Savon tarve on noin 6 milj. euroa vuodessa.

EU:n rakennepoliittikan toteuttaminen SM:n hallinnonalalla

Tulevan ohjelmakauden EU-rahoituksen kohdentuminen hallinnonalalle määritellään maakunnan yhteistyöasiakirjassa, joka laaditaan myöhemmin ja liitetään toteuttamissuunnitelmaan.

Yhteenveto määrärahaesityksestä (milj. €)

	TA 2006	TAE 2007	S 2008	S 2009	S 2010	S 2011
26.98.43 Maakunnan kehittämisaika						
Asia 1: Osaamiskeskusohjelma	0,430	0,350	0,350	0,350	0,350	0,350
Asia 2: Aluekeskusohjelma	0,410	0,460	0,460	0,460	0,460	0,460
Asia 3: Ohjelmiin sitomaton rahoitus	0,505	0,550	0,575	0,600	0,630	0,660
26.97.32 Kuntien yhdistymisavustukset (B)	1,100	3,300	?	?	?	?
26.97.34 Kuntien harkinnanvarainen rahoitusavustus (B)	?	6,00	6,000	6,000	6,000	6,000
Yhteensä	2,445	10,660	7,385	7,410	7,440	7,470

4.2 Opetusministeriön hallinnonala

Hallinnonalan rooli maakuntaohjelman toteutuksessa

Väestön koulutustason nostamisen lisäksi tavoitteena on sovittaa yhteen elinkeinoelämän ja ammatillisen koulutuksen tarpeita ja tarjontaa sekä edistää kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimen peruspalvelujen yhdenvertaista toteutumista ja kehittämistä alueella. Keskeisiksi lähiajan kehitettäviksi teemoiksi ovat nousseet aikuiskoulutuksen toimintamallien, verkostoitumisen ja työelämäyhteistyön kehittäminen, aikuisväestön osaamis- ja koulutustason nostaminen, kattavien- ja tasa-arvoisten kouluttautumismahdollisuuksien turvaaminen sekä aikuiskoulutuksen pitkäjänteisen suunnittelun ja rahoitusjärjestelmien kehittäminen. Erityistä haastetta Etelä-Savossa tuo muuta maata ikääntyneempi väestö, sen valikoiva maassamuutosta johtuva suhteellisen alhainen koulutusaste, oman yliopistokeskuksen tuoman vakiintuneen budjettirahoituksen vähäisyys sekä ammattikorkeakoulun toimintaympäristöön rakentuneen tutkimuksen rahoituksen vakiinnuttaminen.

Yliopistot

29.50.21 Yliopistojen toimintamenot (B)

Joensuun yliopiston Savonlinnan kampuksen kehittämisen painopisteet ovat opetus- ja kasvatusala, matkailuala (verkostoyliopisto) sekä vieraat kielet ja käännöstiede. Vieraiden kielten ja käännöstieteiden osaa ollaan siirtämässä Savonlinnasta Joensuuhun. Savonlinnan kampuksen kilpailukyvyyn kannalta on olennaista, että kampuksen olemassa olevia vahvuuksia voidaan edelleen kehittää ja löytää käännöstieteiden säilymiseen uusia ratkaisuja esim. laajenevalla yhteistyöllä ammattikorkeakoulun kanssa.

- Vahvistetaan opettajakoulutuksen asemaa Savonlinnassa monipuolistamalla tarjottavaa koulutusta
- Vahvistetaan matkailun verkostoyliopiston asemaa ja luodaan rahoitusratkaisu, joka mahdollistaa pitkäjänteisen toiminnan ja matkailututkimukseen panostamisen
- Vakinaistetaan maisteriohjelmat osaksi yliopistojen normaalirahoitusta
- Syvennetään Joensuun yliopiston ja ammattikorkeakoulun yhteistyötä erityisesti matkailussa ja käännöstieteissä, niin että niiden yhteenlasketut resurssit eivät vähene.

Helsingin yliopiston, Helsingin kauppakorkeakoulun, Lappeenrannan teknillisen yliopiston ja

Kuopion yliopiston muodostama Mikkelin yliopistokeskus vahvistaa toimintaansa Mikkeliissä. Toteutamissuunnitelmakaudella tavoitteena on yliopistokeskuksen keskeisten toimintojen vakiinnuttaminen ja laajentaminen, alueellisen osaamisperustan vahvistaminen sekä rakenteellinen kehittäminen:

- Vakinaistetaan maisteriohjelmat ja keskeiset koulutusohjelmat osaksi yliopistojen normaalirahoitusta (BscBA -kandidaattiohjelma, nuorisokasvatuksen maisteriohjelma, sosiaalityön maisteriohjelma, Rural-Studies-maisteriopinnot, Eco-Studies- ja Co-op Studies -opinto-ohjelmat)
- Yliopistojen vastuuta tutkimusprofessuurien rahoituksessa lisätään
- Kehitetään yliopistokeskusta aikuiskoulutuksen alueelliseksi resurssi- ja koordinaatiokeskukseksi
- tiivistetään yliopistokeskuksen ja ammattikorkeakoulun rakenteellista tutkimus-, opetus- ja tukipalveluyhteistyötä.

Kuopion yliopiston Pieksämäellä DIAK:in yhteydessä toimiva sosiaalitalouden tutkimuskeskus tulee saada budjettirahoituksen piiriin.

29.50.23 Kansalliskirjaston toimintamenot (B)

29.60.22 Arkistolaitoksen toimintamenot (B)

Olemassa olevaa digitointiosaamista kehitetään siten, että Mikkeliissä vahvistetaan Kansallista digitointikeskusta – Digitaliaa, joka vastaa valtakunnallisesti kirjasto-, arkisto- ja museolaitosten digitointitarpeista.

Ammattikorkeakoulut

29.40.30 Valtionosuus ja -avustus kunnallisten ja yksityisten ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin (B)

Mikkelin ammattikorkeakoulu on maan eturivin ammattikorkeakouluja. Sen alueellista vaikuttavuutta ja kilpailukykyä tuetaan vahvistamalla tutkimuksen rakenteita (YTI-tutkimuskeskuksen rahoitus) ja laajennetaan ylemmät amk-tutkinnot koskemaan seuraavia aloja:

- metsätalous (Pieksämäki)
- sosiaali- ja terveysala (Mikkeli ja Savonlinna)
- kulttuuriala
- harkinnassa matkailuala (Savonlinna)

Momentin käyttötarkoitusta tulee muuttaa ja määrärahaa kasvattaa niin, että ammattikorkeakoulujen tutkimusrahoitusta voidaan vahvistaa erityisesti niissä maakunnissa, joissa ei ole omaa yliopistoa.

Tuetaan materiaali- ja ympäristötekniikan osaamiskeskittymän edelleen vahvistamista Mikkelin ammattikorkeakoulun tutkimusympäristöön.

Ammattikorkeakoulutuksen aloituspaikkamittauksessa tulee huomioida maakunnan jälkeenjääneisyys korkea-asteen koulutuksessa ja palauttaa ”aloituspaikkapankissa” sinne maakunnasta säästetty osuus Etelä-Savoon maakunnallisesti ja kansallisesti tärkeiksi määritellyille koulutus-/opintoaloille (esim. käänntieteet Savonlinnassa).

Diakonia-ammattikorkeakoulun Pieksämäen yksikkö toimii hyvinvointipalvelujen kehittäjänä Etelä-Savon maakunnassa ja Itä-Suomessa koulutusaloillaan sosiaali- ja terveysalalla sekä valtakunnallisesti erityistehtävänsä mukaisesti diakonia- ja kasvatusalalla. Yksikön koulutuksen ja aluekehityksen painopistealueita ovat alueella asuvien ihmisten esteettömän osallistumisen, opiskelun, harrastamisen ja työnteon edellytysten sekä monipuolisten hyvinvointipalvelujen saatavuuden ja laadun kehittäminen. Ammattikorkeakoulun tarjoama koulutus tärkeää työvoiman saatavuuden kannalta erityisesti Itä-Suomessa, jossa ikääntyvän väestön terveys- ja hoivapalveluiden tarve kasvaa tulevaisuudessa.

Yleissivistävä koulutus

Verkottumiseen, työelämäyhteistyöhön, etä- ja verkko-opiskeluun ja vaihtoehtoihin pedagogioihin liittyvien kehittämishankkeiden avulla haetaan uusia ratkaisuja koulutuksen alueellisen saavutettavuuden turvaamiseen ja parantamiseen. Lisäksi tuetaan laadukasta perusopetusta turvallisuudessa ja terveessä ympäristössä. Opetushenkilöstön täydennyskoulutukseen sekä lähialueyhteistyöhön tulee varata myös riittävä rahoitus. Erityistä huomiota kiinnitetään koulutuksen nivelvaiheisiin ja yhteistyöhön toisen asteen ammatillisen koulutuksen kanssa.

29.10.34 Valtionosuus yleissivistävien oppilaitosten perustamishankkeisiin (B)

Etelä-Savon kunnat esittävät 23 hanketta yleissivistävien oppilaitosten perustamishankkeiden valtionosuutta koskevalle opetusministeriön listalle vuosille 2007—2010. Näiden hankkeiden alustavat kokonaiskustannusarviot ovat yli 60 miljoonaa euroa. Vuosina 2007—2008 rahoitetaan Mäntyharjun ja Pertunmaan koulukeskusten peruskorjauksia ja lisärakentamista yhteensä 3 milj. eurolla.

Ammatillinen koulutus (ml. lisäkoulutus)

Toisen asteen koulutus nähdään yhtenä kokonaisuutena käsittäen lukiokoulutuksen sekä ammatillisen koulutuksen nuoriso- ja aikuisasteet. Toisen asteen opiskelijoilla on joustava mahdollisuus opiskella yleissivistäviä ja ammatillisia opintoja yli oppilaitosrajojen. Lukiota vahvistetaan yliopistoihin johtavana koulutusväylänä ja ammatillista koulutusta työelämän ammattitaitoa vaativana koulutusväylänä. Koko toisen asteen yhteistyö perustuu kumppanuuteen ja keskinäiseen verkostoitumiseen.

29.30.34 Valtionavustus aikuisten koulutustason kohottamisohjelmaan (B)

Lääninhallitus myöntää valtionavustusta aikuisten koulutustason kohottamisohjelmaan (Noste), joka tukee ikääntyvän väestön osaamisen tason kehittämistä ja tutkintojen suorittamista. Koulutuksen järjestämistä rahoitetaan noin 900 000 eurolla. Aikuis-koulutuksen saatavuus ja aikuisväestön koulutustason kehitys tulee turvata NOSTE-rahoituksen päättyttyä vuoden 2007 jälkeen.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikka

Tavoitteena on lisätä taiteen ja luovuuden edellytyksiä, kulttuurin ja taiteen saatavuutta ja soveltavan käyttöä, taiteen ja elinkeinoelämän yhteistyötä sekä kansallista että kansainvälistä verkostoitumista, kulttuuriyritysten kehittämis- ja tuotekehityshankkeita sekä muotoilun käyttöä.

29.80.32 Valtionosuudet ja -avustukset museoille (B)

Kansallisen ja alueellisen kulttuuriperinnön säilyttäminen maakunnassa on tärkeä tehtävä. Maakuntamuseolle on turvattava kohtuulliset toimintaedellytykset. Selvitetään mahdollisuuksia museoviraston toimintojen sijoittamiseksi Savonlinnaan.

29.80.34 Valtionosuus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin (B)

Kirjastoja kehitetään seutukirjastojen ja yhteisten kirjastolaitosten kautta siten, että kirjastopalvelut toimivat lähipalveluna. Seudullinen verkostoyhteistyö ja sähköisen asioinnin mahdollisuus varmistavat palvelujen saatavuuden myös haja-asutusalueilla. Edistetään yleisten kirjastojen, koulukirjastojen sekä ammatti- ja korkeakoulukirjastojen yhteishankkeita. Lisäksi tuetaan kulttuurista ja taiteellista monimuotoisuutta mm. edistämällä kulttuuripe-

rinnön säilyttämistä digitaalisessa muodossa. Valtionosuuden kirjastojen perustamiskustannuksiin suunniteltu tarve on 2,8 milj. euroa.

29.91.50 ja 51 Nuorisotyö (B)

Nuorisotyön tavoitteena on luoda nuorille edellytyksiä harrastuksiin ja yhteisölliseen toimintaan sekä vaikutuskanavia yhteiskunnalliseen toimintaan. Sosiaalinen vahvistaminen keskittyy syrjäytymisen riskiryhmissä oleviin nuoriin. Nuorisokasvatuksen maisteriohjelman jatko tulee turvata Mikkeliin.

29.98.50 Liikuntatoimi (B)

Liikuntapolitiikan painopisteenä on väestön hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja terveyden tukeminen

koko elinkaaren aikana. Liikuntapaikkojen rakentamisessa painotetaan laajoja väestöryhmiä palvelevien liikuntapaikkojen rakentamista. Ylläpitäjät esittävät 4 liikuntapaikkahankkeiden yli 700 000 euron hankkeita koskevaan rahoitussuunnitelmaan vuosille 2007–2010. Kokonaiskustannusarviot ovat 9 miljoonaa euroa.

EU:n rakennepolitiikan toteuttaminen OPM:n hallinnonalalla

Tulevan ohjelmakauden EU-rahoituksen kohdentuminen hallinnonalalle määritellään maakunnan yhteistyöasiakirjassa, joka laaditaan myöhemmin ja liitetään toteuttamissuunnitelmaan.

Yhteenveto määrärahaesityksestä (milj. €)

	TA 2006	TAE 2007	S 2008	S 2009	S 2010	S 2011
29.50.21 Yliopistojen toimintamenot (B)						
Asia 1: Mikkelin yliopistokeskuksen kehittäminen	0,600	0,700	0,700	0,700	0,700	0,700
29.50.23 Kansalliskirjaston toimintamenot (B)						
Asia 2: kansallisen digitointikeskuksen kehittäminen (lisäys)		1,500	4,050	4,430	4,540	4,590
29.60.22 Arkistolaitoksen toimintamenot (B)						
Asia 3: kansallisen sähköisen arkiston perustaminen (lisäys)		2,000	4,000	?	?	?
29.40.30 Valtionosuus- ja -avustuskunnallisten ja yksityisten ammatti- korkeakoulujen käyttökustannuksiin (B)						
Asia 4: ammattikorkeakoulujen T&K -toiminta		0,900	0,900	0,900	0,900	0,900
Asia 5: materiaali- tekniikan tutkimuskeskittymä	0,060	0,200	0,300	?	?	?
29.30.34 Valtionavustus aikuisten koulutustason kohottamisohjelmaan (NOSTE) (B)	0,750	0,900				
Yhteensä	1,410	6,200	9,950	6,030	6,140	6,190

4.3 Maa- ja metsätalousministeriö

Hallinnonalan rooli maakuntaohjelman toteutuksessa

Maan alkutuotantovaltaisimmassa maakunnassa MMM:n hallinnonalan toimenpiteillä on keskeinen merkitys maaseudun elinvoimaisuuden ylläpitäjänä. Maatalouden rakennetekijöiden, mm. pienen tilakoon, sekä vaikeiden tuotanto-olojen vuoksi toimenpiteitä kohdennetaan perinteisen maa- ja metsätalouden lisäksi maaseutuyritystoiminnan monipuolistamiseen niin maatalouden ohessa kuin omana yritystoimintanaan. Mm. luomutuotantoon, lähiruokaan, maatilamatkailuun ja kalatalouteen sisältyviä vahvuuksia ja elinkeinopotentiaalia pyritään saattamaan yritystoiminnaksi.

Maaseudun kehittäminen

Maatilatalouden kehittämisrahaston (MAKERA) varoista myönnettävien maatilainvestointien rahoituksen riittävyys tulee turvata maakunnassa meneillään olevan voimakkaan maatalouden rakennekehityksen turvaamiseksi.

EU:n maaseudun kehittämisrahoituksen alueellisessa kohdentamisessa tulee ottaa huomioon harvaan mutta kauttaaltaan asutun Etelä-Savon erityistarpeet. Maaseudun kehittämisrahaston toimenpitein tulee vastata mm. maaseudun mikroyritysten kasvavaan tukitarpeeseen.

Metsätalous

Metsän käyttö huomioiden Etelä-Savon osuus ao. määrärahoista on ollut suhteellisesti keskimääräistä pienempi, mikä tulisi huomioida tulevina vuosina.

30.60.45 Metsäluonnon hoidon edistäminen (A)

Varat käytetään erityisesti vesiensuojelupainotteisten luonnonhoitohankkeiden toteuttamiseen ja ympäristötukien maksamiseen tärkeiden luontotyyppien suojelusta. Varojen tarve kasvaa lievästi.

30.60.42 Valtionapu metsätalouden edistämisen ja valvontaorganisaatioille (B)

Metsäkeskusorganisaation toiminnan kannalta tuki tulee säilyttää vähintäänkin nykyisellä tasolla. Metsänomistusrakenteen muutos, pyrkimys lisääntyvään metsien käyttöön ja metsänhoitotarpeiden vastaava kasvu edellyttävät edistämisen ja tukipalvelujen jatkuvaa kehittämistä ja voimavarojen ylläpitoa.

30.60.44 Tuki puuntuotannon kestävyys- ja turvaamiseksi (B)

Nuorten metsien hoidon yhteydessä korjattavan energiapuun määrä kasvaa merkittävästi lähivuosina lisäten ko. tukivarojen tarvetta. Taimikonhoitotöiden ja kasvuhäiriöisten metsien terveyslannoitusten edistäminen ovat niin metsänhoidollisesti kuin kansantaloudellisestikin varsin tarpeellista.

Vesivarojen käyttö ja hoito

30.50.31 Avustukset yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteisiin (B)

Vesihuoltoverkoston rakentamisen avustaminen lisää haja-asutusalueen elinvoimaa ja tukee sen kilpailukykyä. Vuosittain avustuksen hakijoina on noin 20 vesiosuuskuntaa, joista nykyisin rahavaroin pystytään toteuttamaan noin puolet. Tarve on jatkuvaa.

30.50.77 Vesistö- ja vesihuoltotyöt (B)

Kuntien ja vesihuoltolaitosten verkostoja yhdistetään ja uusia vedenottoja rakennetaan. Vesihuoltolaitosten toimintavarmuus ja varautuminen poikkeusoloihin paranee. Kaikilla vesilaitoksilla on käytettävissä vähintään kaksi vesilähdettä ja vesilaitosten kriisiluokitus paranee. Vesijohtoverkostot hallitaan: veden laatu pysyy hyvänä ja kapasiteetti on riittävä.

Tällä hetkellä vuoteen 2010 on tarve toteuttaa 15 hanketta, mutta nykyisin varoin pystytään toteuttamaan vain noin puolet.

EU:n rakennepolitiikan toteuttaminen MMM:n hallinnonalalla

Uudella ohjelmakaudella hallinnonalan EU-rahoitus tulee Euroopan maaseuturahastosta (EMR). Etelä-Savon TE -keskuksen esitys maaseutuohjelman alueella toimeenpantavien toimenpiteiden rahoittamiseksi on 4,0 M€/vuosi (EU + valtio).

Etelä-Savon kolme paikallista toimintaryhmää ovat esittäneet omien ohjelmien toteuttamiseen osana Manner-Suomen maaseutuohjelmaa yhteensä 0,960 M€/vuosi EU-osuutta ja valtio-osuutta 1,174 M€/vuosi.

30.10.61 Euroopan maaseuturahasto (A)

30.10.62 Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (A)

(Huom! Taulukossa ko. rahoitukseen eivät kuulu EU-osarahoitteiset maatalouden investointituet, Annex-1 eikä nuoren viljelijän aloitustuet.)

30.40.62 Elinkeinokalatalouden rakennepolitiikan ja markkinoinnin edistäminen (A)

Elinkeinokalatalouden rahoitusnäkymät ovat sisävesillä kohtalaisen hyvät tulevalla ohjelmakaudella. Nuorten alalle rekrytoitumiseen, ympäristöinvestointeihin esim. vesiviljelyhankkeissa sekä tuotteiden laadunvarmistamiseen tulee kuitenkin kiinnittää erityisen suurta huomiota. Sisävesikalastuksen ja -vesiviljelyn tarvitaan lisätukea uusien tekniikoiden vahvistamiseksi. Vapaa-ajan asutuksen myötä myös kalastusmatkailun rooli ja kehittäminen vaatii lisäpanostuksia.

30.40.77 Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet (B)

Kalataloudellisella kunnostamisella parannetaan kalojen lisääntymisolosuhteita ja sitä kautta vähennetään tarvetta mm. kalojen istuttamiseen. Menettely on luonnonvarojen kestävä käytön periaatteiden mukaista. Toiminta on lisääntymässä ja tarvetta rahoituksen lisäämiseen on valtakunnallisestikin olemassa.

Yhteenveto määrärahaesityksestä (milj. €)

	TA 2006	TAE 2007	S 2008	S 2009	S 2010	S 2011
30.60.45 Metsäluonnon hoidon edistäminen (A)	0,460	0,470	0,470	0,470	0,470	0,470
30.60.42 Valtionapu metsätalouden edistämistä ja valvontaorganisaatioille (B)	3,000	3,200	3,200	3,200	3,200	3,200
30.60.44 tuki puuntuotannon kestävyden turvaamiseksi (B)	4,700	5,200	5,200	5,200	5,200	5,200
30.50.31 Avustukset yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteisiin (B)	0,520	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
30.50.77 Vesistö- ja vesihuoltotyöt (B)	0,270	0,350	1,515	1,515	1,920	2,065
30.10.61 Euroopan maaseuturahasto (A)		2,875	2,875	2,875	2,875	2,875
30.10.62 valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (A)		3,259	3,259	3,259	3,259	3,259
30.40.62 Elinkeinokalatalouden rakennepolitiikan ja markkinoinnin edistäminen (A)		0,365	0,365	0,365	0,365	0,365
30.40.77 Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet (B)	0,070	0,080	0,050	0,050	0,050	0,050
Yhteensä	9,020	16,799	17,934	17,934	17,934	17,934

4.4 Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Hallinnonalan rooli maakuntaohjelman toteutuksessa

LVM:n hallinnonalan toimenpide-esitykset perustuvat keväällä 2004 hyväksytyyn Etelä-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelmaan sekä hallinnonalan virastojen toiminta- ja talous-suunnitelmiin. Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on linjattu maakunnan liikennepolitiikkaa sekä kirjattu yhteinen näkemys liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteista ja painopisteistä.

Henkilöliikenne

31.60.63 Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (B)

Liikennepalvelut pyritään turvaamaan ensisijaisesti itsekannattavana linjaliikenteenä. Matkalippujen hinnanalennuksilla tuetaan asutuskeskusten joukkoliikennettä sekä kuntakeskusten välistä liikennettä. Alemman kysyntäpohjan alueella joukkoliikennepalvelut turvataan itsekannattavan linjaliikenteen ohella lääninhallituksen ja kuntien ostoilla. Tavoitteena on säilyttää palvelujen oston ja toiminnan kehittämisen avulla valtionavustuksin tuettu joukkoliikennepalvelujen tarjonta vähintään vuoden 2006 tasolla, mikä edellyttää myös avustustason säilyttämistä vuoden 2006 tasolla. Yhteiskunnan maksamien kyytien yhdistelyä tehostetaan matka-

palvelukeskusten avulla. Lentoliikenne turvataan Savonlinnassa ja Varkaudessa. On myös perusteltua pitää Mikkeli - Helsinki lentoliikenneyhteys julkisen palvelun veloitteen piirissä ja etsiä mahdollisuuksia reittilentoliikenteen käynnistämiseen.

31.52.41 Ilmaliikenteen korvaukset ja valtionavut (B)

Mikkelin lentokentän palvelukyvyyn ylläpito edellyttää tuntuvaa keskeytymätöntä valtionapua.

Tavaraliikenne ja logistiikka

31.24.21 Perustienpito, osa kokonaisuudesta ylläpito ja peruskorjaukset (B)

Maakunnan tieverkon toimivuuden ympärivuotinen turvaaminen myös alemman tieverkon osalla on tärkeää. Tätä tavoitetta tuetaan jatkamalla systemaattista runkokelirikkorjausten ohjelmaa. Kaakkois-Suomen tiepiiriin osoitetuista ohjelman rahoista n. 80 % kohdistuu Etelä-Savoon.

Väylät

31.24.78 Eräät tiehankkeet (B)

Keskeiset tieverkon kehittämishankkeet ovat liikenneinfra-ministeriryhmän ykköskoriin nimetyt hankkeet:

- valtatie 14 uusi linjaus Savonlinnassa ja
  - valtatie 5 parantaminen välillä Lusi – Mikkeli.
- Lisäksi kaudella saavutetaan suunnitelmavalmius ja käynnistetään valtatie 5 parantaminen Mikkelin kohdalla.

31.24.21 Perustienpito, suunnittelu ja teema-hankkeet (B)

Jatkossa nousee maakunnan väylästön kehittämistarpeena keskeiseksi valtatie 5 osuus Mikkeli – Juva, jonka suunnitelmavalmiutta tulee edistää toteuttamissuunnitelmakaudella. Kun valtakunnallinen teemaohjelma pääteiden kohtaamisonnettomuuksien vähentämiseksi käynnistyy, tulee rahoitusta kohdentaa myös viitostielle Etelä-Savon alueella: Ohjelmakaudella on suunnitelmavalmiuden puolesta käynnistettävissä osuuksien Hurus - Hietanen ja Otava - Mikkeli parantaminen.

31.24.21 Perustienpito, alueinvestoinnit (A)

Suunnitelmakauden tärkeimmät perustienpitorahoitteiset alueinvestointihankkeet ovat Laitaatsalmen liittymäjärjestely Savonlinnassa, Vangasjärven eritasoliittymä Pieksämäellä, Joroisten taajamajärjestely, Rahulan liittymäjärjestely Mikkeliissä valtatiellä 5 sekä kevyen liikenteen väylä Lähteelä - Anttola valtatiellä 14 Savonlinnan ja Kerimäen rajan molemmin puolin.

31.25.50 Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (B)

Momentin talousarviorahoitus ohjelmakaudella on tarpeen pitää vähintään vuoden 2006 tasolla (14 M€). Etelä-Savon alueen yksityistielossien lakisääteisiin avustuksiin kuluu vuosina 2007 - 2008 keskimäärin 1,0 M€/v. Yksityisteiden parantamisrahoituksen tarve on vuositasolla noin 0,8 M€, joten momentin kokonaistarve maakunnassa on 1,8 M€/v.

31.40.21 Perusradanpito (B)

Pieksämäen ja Jyväskylän väliselle rataosalle rakennettavat suojustus, kauko-ohjaus ja kulunvalvonnan ratalaitteet valmistuvat vuonna 2007. Tavoitteena on myös Savonlinna – Huutokoski –rataosan perusparantamisen käynnistäminen. Hanke vaatii erillisen rahoituksen.

Tietoliikenne

Haja-asutusalueiden laajakaistayhteyksissä tavoitteena ollut 96 % peitto on saavutettu. Vuonna 2007 jatketaan laajakaistayhteyksien kehittämistä nostamalla peittoa lähes 100 %:iin.

EU:n rakennepolitiikan toteuttaminen LVM:n hallinnonalalla

Vuonna 2007 jatketaan tavoite 1-ohjelmärahoituksella Savonradan nopeuden nostoon tähtäävää parantamista toteuttamalla Tokeron eritasoristeys Mikkeliissä. Lisäksi toteutetaan Kaakkois-Suomi - Venäjä –naapurisuusohjelman hankkeena ohituskajastajärjestelyt Ristiinassa välillä Ostolahti-Punkka. Tulevan ohjelmakauden EU-rahoituksen kohdentuminen hallinnonalalle määritellään maakunnan yhteistyöasiakirjassa, joka laaditaan myöhemmin ja liitetään toteuttamissuunnitelmaan.

Yhteenveto määrärahaesityksestä (milj. €)

	TA 2006	TAE 2007	S 2008	S 2009	S 2010	S 2011
31.24.21 Perustienpito, alueinvest. (A)	0,700	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500
31.24.21 Perustienpito, muu (B)						
- Tiestön hoito	9,700	9,700	9,700	9,700	9,700	9,700
- Ylläpito ja peruskorjaukset	11,000	11,300	11,300	11,000	11,000	11,000
Asia 1: Runkokelirikon poisto (sis. ed.)	0,800	0,800	0,800	0,800	0,800	0,800
- Suunnittelu ja liikenteen hallinta	0,900	0,900	0,950	0,950	0,950	0,950
Asia 2: Mikkeli - Juva suunnitt. (sis.ed.)	0,050	0,260	0,300	0,300		
- teemaohjelmat	3,700	2,000	5,500	3,700	5,000	4,000
31.24.78 Eräät tiehankkeet (B)						
Asia 3: Vt 14 Savonlinna		2,000	25,000	27,000	5,000	
Asia 4: Vt 5 Lusi-Mikkeli (Koirakivi-Hurus)		3,000	20,000	11,000		
Asia 5: Vt 5 Mikkelin kohta			2,000	8,000	2,100	
31.25.50 Yksitysteiden valtionapu (B)						
Asia 6: Lossien avustaminen	0,800	0,900	1,000	1,000	1,000	1,000
Asia 7: Teiden perusparantaminen	0,850	0,850	0,850	0,850	0,850	0,850
31.40.21 Perusradanpito (B)						
Asia 8: Savonlinna - Huutokoski			10,000	20,900		
31.52.41 Ilmaliikenteen korvaukset ja valtionavut (B)	0	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600
Asia 9: Mikkelin lentokentän ylläpito						
31.60.63 Joukkoliik. palvelujen osto (B)						
Asia 10: Alueell.liik.palv.osto *	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400
Asia 11: Lentoliikenteen palvelujen osto	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Yhteensä	32,050	38,150	93,800	101,600	43,100	35,000

* Etelä-Savon arvioitu osuus Itä-Suomen lääninhallitukselle osoitettavasta kehyksestä 8,5 M€

4.5 Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala

Hallinnonalan rooli maakuntaohjelman toteutuksessa

Lähes kaikki KTM:n hallinnonalan resurssit tulevat EU:n rakennerahastojen kautta. Maakunnan tulisi voida paremmin hyödyntää myös kansallisia rahoituslähteitä ja muuta EU-rahoitusta.

Teknologiapolitiikka

32.10.22 Työvoima- ja elinkeinokeskusten toimintameno (B)

Hallitusohjelman mukaisesti alueellisten teknologiayksiköiden toimintaa vahvistetaan. Etelä-Savon TE-keskuksen teknologiaosaston henkilöstöresurssi tulee lisätä yhdellä teknologia-asiantuntijalla.

Yrityspolitiikka

YritysSuomi –konsepti (ml. seudulliset yrityspalvelupisteet) alueellistetaan ja siihen liittyvät toiminnot tulee saattaa pysyväälle kansalliselle rahoitus pohjalle.

32.30.42 / 32.30.43 Finnvera Oyj:n korkotuet ja tappiokorvaukset (A)

Yritysten perustamista, kasvua ja kilpailukykyä vahvistetaan varmistamalla Finnvera Oyj:lle riittävät rahoitusvaltuudet aluepoliittisten korko- ja takausprovisiotukien sekä tappiokorvausten muodossa.

EU:n rakennepolitiikan toteuttaminen KTM:n hallinnonalalla

Tulevan ohjelmakauden EU-rahoituksen kohdentuminen hallinnonalalle määritellään maakunnan

yhteistyöasiakirjassa, joka laaditaan myöhemmin ja liitetään toteuttamissuunnitelmaan.

- tehostetaan teknologiateollisuuden kehittämissuunnitelmia jalkauttamalla maakuntaan teknologiateollisuuden yhteinen kehittämissuunnitelma (maakuntaohjelman tpk 3.1)

- osa (4-5M€) Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) Itä-Suomen toimenpideohjelman 2007-2013 toimintalinjan 1 rahoituksesta tullaan rahastoimaan Etelä-Savon pääomarahasto Oy:öön (ESPOR) ja/tai Aloituserärahasto Veraan Etelä-Savon 'alueelliseen taskuun' (maakuntaohjelman tpk 3.2)

Yhteenveto määrärahaesityksestä (milj. €)

	TA 2006	TAE 2007	S 2008	S 2009	S 2010	S 2011
32.30.42 Finnvera Oyj:n korkotuet (A)	1,000	1,000	1,050	1,080	1,125	1,170
32.30.43 Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset (A)	0,750	0,750	0,780	0,810	0,845	0,880
32.30.44 Alueellinen kuljetustuki (A)	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300
32.30.45 Yritysten investointi- ja kehittämissuunnitelmien tukeminen (A)	0,200	0	0	0	0	0
32.10.22 TE-keskusten toimintameno (B)	0,075	0,075	0,075	0,075	0,075	0,075
Asia 1: teknologia-asiantuntijan lisäys (+)						
Yhteensä	2,325	2,125	2,205	2,265	2,345	2,425

4.6 Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Hallinnonalan rooli maakuntaohjelman toteutuksessa

Palveluiden saavutettavuus ja saatavuus sekä mahdollisuus itsensä toteuttamiseen joko työssä tai vapaa-ajalla ovat tärkeitä asioita kaiken ikäisille. Tämän turvaamiseksi panostetaan osaavan henkilöstön saamiseen ja työssä pysymiseen. Se yhdessä heikentyneen kuntatalouden ja vähenevän aktiiviväestön kanssa edellyttää uudentyyppisiä toimintamalleja palvelutuotannossa ja kuntien yhteistyössä. Etelä-Savo on ikärakenteeltaan vanhuspainotteinen maakunta, jossa on kysyntää seniori-ikäisten hyvinvointipalveluille. Niihin liittyvään yrittäjyyden kehittäminen on yksi lähivuosien painopisteistä.

Kuntien tulee yhteistyön, verkottumisen ja tietoteknologian avulla turvata laadullisesti hyvät ja kustannustehokkaat palvelut kaikille ikäryhmille. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisten hankkeiden tulee tukea maakunnan pyrkimystä palvelurakenteen kehittämiseen ja kansalaisten tasavertaiseen kohteluun asuinpaikasta riippumatta.

STM:n tulee edistää STAKES:in suunnitelmia alueellistamisesta Helsingistä Kuopioon ja samal-

la noin 50 tutkijatyöpaikan siirtämistä asteittain Pieksämäelle. Samassa yhteydessä STM:n tulee selvittää, onko ministeriön omaa tutkimustoimintaa sosiaalitalouteen, vammaisuuteen, lastensuojeluun ja päihteisiin liittyvien tutkimushankkeiden osalta mahdollista toteuttaa sosiaalitalouden tutkimuskeskuksessa sekä valmistella näiden tehtävien siirtämistä Pieksämäelle (DIAK/Kuopion yliopisto).

Tuleva STM:n toteuttamissuunnitelman mukainen valtionavustus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämiseen tulee siirtää alueiden päätösvaltaan, jotta pystytään hyödyntämään maakunnan todellinen tahtotila ja kohdentamaan rahoitus alueelliset erityispiirteet huomioiden parhaisiin mahdollisiin kohteisiin. Itä-Suomen osuutta määrärahasta tulee arvioida huomioiden alueen erityispiirteet (työttömyys, syrjäytyminen, sairastavuus, köyhyys, demografiset tekijät).

Perustamiskustannusten valtionavustukset on poistettu valtion talousarvioista. Kuntien taloudellinen tilanne huomioiden olisi erityisen tärkeää, että ne otettaisiin uudelleen valtion talousarvioon. Maakunnassa on tarvetta erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon yksikköjen peruskorjauksiin, mutta palvelutarpeiden muuttuessa myös uusien toimintayksikköjen rakentamiseen tulisi panostaa.

33.32.36 Valtionavustus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin

- Käynnissä olevalla kunta- ja palvelurakennemuutoksella tavoitellaan erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen turvaamista kansalaisille. Etelä-Savossa toteutetussa Palveleva Etelä-Savo 2013 –hankkeessa linjataan niitä toimintatapoja, joilla kuntien henkilö- ja taloudelliset voimavarat riittäisivät kuntien vastuulla olevien palvelujen järjestämiseen. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuudet tulee toteuttaa alueellisina toimintayksiköinä turvaten kuntalaisten lähipalvelut.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittäminen koko Etelä-Savon maakunnassa tulee tapahtua pääasiassa sosiaali- ja terveydenhuollon yhteishankkeina, joissa korostetaan kansalaisten omaa vastuuta hyvinvoinnistaan. Kehittämisesurssit suunnataan pääosin kunta- ja palvelurakennemuutosta toteuttaviin palvelurakenteita vahvistaviin hankkeisiin.

- Sosiaali- ja terveydenhuollon käyttömenojen valtionosuuksien kriteereitä määriteltäessä tulee ottaa huomioon Etelä-Savon erityispiirteet. Laskentaperusteiden painottuminen vanhempiin ikäluokkiin tulee säilyttää. Käyttömenoissa tulee huomioida myös kehittämishankkeiden juurruttamisen aiheuttamat kustannukset.
- Parannetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannustehokkuutta ja palvelujen laatua edistämällä tämän alan sähköisen asiointin ja tietohallinnon kehittymistä ja keskitettyjen palvelujen tarjoamista esim. osana Mikkeliin kehittyvää kansallista digitointikeskusta.

EU:n rakennepolitiikan toteuttaminen STM:n hallinnonalalla

Tulevan ohjelmakauden EU-rahoituksen kohdentuminen hallinnonalalle määritellään maakunnan yhteistyöasiakirjassa, joka laaditaan myöhemmin ja liitetään toteuttamissuunnitelmaan.

Yhteenveto määrärahaesityksestä (milj. €)

	TA 2006	TAE 2007	S 2008	S 2009	S 2010	S 2011
33.32.36 valtionavustus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin (A)						
Asia 1: valtionavustus kehittämishankkeisiin	1,600	1,600	1,600	1,600	1,600	1,600
Asia 2: valtionavustus perustamiskustannuksiin		5,600	5,600	5,600	5,600	5,600
Yhteensä	1,600	7,200	7,200	7,200	7,200	7,200

4.7 Työministeriön hallinnonala

Työvoimapolitiikka

34.06.51 Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet (B)

34.06.51.1 Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus

Pienten yritysten henkilöstön osaamiseen ja sukupolvenvaihdosten tukemiseen on jatkossa suunnattava entistä enemmän työvoimakoulutusresurssia maakunnan kilpailukyvyyn turvaamiseksi. Sekä yritysten että työntekijöiden tarpeet yksilöllistyvät. Räätelöidymät ratkaisut ovat kalliimpia, mutta välttämättömiä.

34.06.51.2–34.06.51.5 Työllistäminen

Tasapainoisen alueellisen kehityksen turvaamiseksi huolehditaan siitä, että Etelä-Savossa on työttömyyden alentamiseksi riittävästi aktiivisen työvoimapolitiikan resursseja alueellisten työllisyyserojen tasoittamiseen. Erityisesti valtionhallinnon työllistämiseen on varattava riittävä kiintiö ja määrärahat. Työllisyyspoliittista projektitukea hyödynnetään välityömarkkinoiden toimintamallien kehittämisessä.

34.06.64 Työllisyysperusteiset investoinnit (A)

Työllisyysperusteisilla investoinneilla tuetaan kuntien, kuntayhtymien ja muiden yhteisöjen investointihankkeita, jotka tukevat elinkeinojen kehittymistä

ja luovat uusia työpaikkoja. Rahoitusta kohdennetaan etenkin kuntien omistamiin teollisuudelle vuokrattuihin tuotantotiloihin sekä matkailua ja kulttuuria tukeviin hankkeisiin. Lisäksi tuetaan valtion rakennuttavien virastojen hankkeita, jotka tukevat yritystoimintaa ja työpaikkakehitystä edistävää infrastruktuuria.

EU:n rakennepoliitiikan toteuttaminen TM:n hallinnonalalla

Tulevan ohjelmakauden EU-rahoituksen kohdentuminen hallinnonalalle määritellään maakunnan yhteistyöasiakirjassa, joka laaditaan myöhemmin ja liitetään toteuttamissuunnitelmaan.

Yhteenveto määrärahaesityksestä (milj. €)

	TA 2006	TAE 2007	S 2008	S 2009	S 2010	S 2011
34.06.51 Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet (B)	19,734	26,800	26,900	27,100	27,250	27,250
- työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus	5,755	7,600	7,800	7,900	8,100	8,100
- työllistäminen ja erityistoimet	13,978	19,200	19,100	19,200	19,150	19,150
34.06.64 Työllisyysperusteiset investoinnit (A)	2,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000
Yhteensä	21,734	30,800	30,900	31,100	31,250	31,250

4.8 Ympäristöministeriön hallinnonala

Hallinnonalan rooli maakuntaohjelman toteutuksessa

Toiminta perustuu Etelä-Savon ympäristöohjelmaan, joka linjaa maakunnan ympäristöpolitiikkaa. Tavoitteena on kestävä kehityksen periaatteiden noudattaminen. Ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävä kehitys päämääränä on toimelias ja hyvinvoiva Etelä-Savo. Tätä tukee Etelä-Savon aseman vahvistaminen ympäristökasvatuksen valtakunnallisen kärkiosajana.

Yhdyskuntien toimivuus

35.10.77 Ympäristötyöt (A)

Ympäristökeskuksen rakennuttamat vesistöjen kunnostustyöt on suunnattu tärkeimmille kohteille, jotka valitaan priorisointimallia käyttäen (23 kohdetta). Nykyisin määrärahoihin pystytään toteuttamaan vain 2 kohdetta vuosittain.

Pilaantuneiden maa-alueiden aiheuttamat terveys- ja ympäristöriskit poistetaan toteuttamalla Etelä-Savon pilaantuneiden maa-alueiden tutkimus- ja kunnostusohjelma (20 kohdetta) vuoteen 2010 mennessä.

Laki vesienhoidon järjestämisestä (VHJ) edellyttää mm. pohjaveden suojelun ja tarkkailun tehostamista. Etelä-Savossa on tehtävä lain edellyttämät pohjavesien suojelusuunnitelmat noin kymmenelle pohjavesialueelle, tavoitteena niiden valmistuminen vuoteen 2012 mennessä. Lisäksi on järjestettävä pohjavesien seuranta. Suunnitelmien laatimisen ja seurannan järjestämisen vastuu – myös rahoituksen osalta – on ympäristökeskuksella.

Ympäristötoilla vähennetään pistekuormittajien määrää rakentamalla siirtoviemäreitä. Toteutumista odottaa neljä hanketta, joista voidaan määrärahojen puitteissa toteuttaa 1-2 vuosittain.

Asumisen edistäminen

35.10.63 Ympäristönsuojelun edistäminen, vesihuolto (A)

Vesihuoltoverkoston rakentamisen avustaminen lisää haja-asutusalueen elinvoimaa ja tukee sen kilpailukykyä. Tällä hetkellä avustuksen hakijoina on noin 15 vesiosuuskuntaa, joista nykyisin rahavaroin pystytään toteuttamaan 1-2 vuosittain. Tarve on jatkuva.

35.20.37 Avustukset kuntien kaavoitukseen ja maankäytön ohjaukseen (A)

35.99.65 Saariston ympäristönhoitoavustukset (A)

35.20.22 Luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito (B)

Tältä momentilta toteutetaan perustettujen luonnonsuojelualueiden ja luonnonsuojelulain luontotyyppien rajauspäätösten merkintäsuunnitelmien teko ja merkintä, laaditaan hoito- ja käyttösuunnitelmat yksityismailla sijaitseville luonnonsuojelualueille sekä hoito- ja ennallistamissuunnitelmat metsäkohteille, tehdään luonnonsuojelulain edellyttämät maastotyöt, inventoidaan uhanalaisten lajien esiintymispaikat sekä tehdään niiden hoidon suunnittelu ja hoito. Lisäksi kerätään luonnonsuojelualueiden luontotyyppitiedot METSO-ohjelman alueella ja suunnitellaan niiden ennallistaminen. Määrärahat tällä momentilla eivät ole riittävät huomioon ottaen tehtävän laajuuden.

35.20.63 Eräät luonnonsuojeluun liittyvät korvaukset (B)

35.20.76 Luonnonsuojelualueiden hankkiminen (B)
Suojeluohjelmien toteutuksen päätyttyä toteute-

taan seutukaavan ja sen korvaavan maakuntakaavan mukaiset luonnonsuojeluvaraukset sekä oikeusvaikutteisten yleiskaavojen suojeluvaraukset. Tällä hetkellä seutukaavassa ja yleiskaavoissa on toteutamattomia luonnonsuojelualuevarauksia noin 100 kohteella. Tehdään hoito- ja ennallistamissuunnitelmia luonnonsuojelualueille. Uhanalaisten eliölajien vaatimat suojelutoimet toteutetaan painottaen niitä lajeja, joiden elinalueista merkittävä osa sijaitsee Etelä-Savossa (mm. saimaannorppa, valkoselkätikka, idänkurho). Määrärahan riittävyys jatkossa on turvattava.

35.20.64 Avustukset rakennusperinnön hoitoon (B)

Rakennusperinnön hoitoa edistetään avustuksin, hoitotöin ja inventointeja ohjaamalla.

EU:n rakennepolitiikan toteuttaminen YM:n hallinnonalalla

Tulevan ohjelmakauden EU-rahoituksen kohdentuminen hallinnonalalle määritellään maakunnan yhteistyöasiakirjassa, joka laaditaan myöhemmin ja liitetään toteuttamissuunnitelmaan.

Yhteenveto määrärahaesityksestä (milj. €)

	TA 2006	TAE 2007	S 2008	S 2009	S 2010	S 2011
35.10.63 Ympäristönsuojelun edistäminen, vesihuolto (A)	0,140	0,250	0,250	0,250	0,250	0,250
35.10.77 Ympäristötöyt (A)	0,610	1,101	1,344	0,569	0,549	0,549
- saastuneiden maa-alueiden kunnostus	0,050	0,232	0,275	0,225	0,225	0,225
- luonnonsuojeluhankkeet	0,060	0,030	0,090	0,100	0,170	0,160
- vesistöjen kunnostus ja muut ys. hankkeet	0,100	0,239	0,199	0,244	0,154	0,134
35.20.37 Avustukset kuntien kaavoitukseen ja maankäytön ohjaukseen (A)	0,004	0,005	0,005	0,005	0,005	0,005
35.99.65 saariston ympäristönhoitoavustukset (A)	0,005	0,010	0,010	0,010	0,010	0,010
35.20.22 Luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito (B)		0,139	0,140	0,140	0,140	0,140
35.20.63 eräät luonnonsuojeluun liittyvät korvaukset (B)	0,803	0,700	0,700			
35.20.64 Avustukset rakennusperinnön hoitoon (B)	0,150	0,150	0,150	0,150	0,150	0,150
35.20.76 luonnonsuojelualueiden hankkiminen (B)	0,400	0,600	0,600			
Yhteensä	2,112	2,955	3,199	1,124	1,104	1,104

5. Rahoitustaulukot

Toteuttamissuunnitelmat 2007-2008

A-taulukko / Kansallinen rahoitus

Maakunta:

Etelä-Savo

Rahoitus esitetään miljoonissa euroissa, tarkkuus 1 000 euroa, esim. 1,234 (milj. €)

	Momentin nimi	2006 Lähtötaso	2007 Esitys	2008 Esitys	2009 Esitys	2010 Esitys	2011 Esitys
SM							
26.98.43	Maakunnan kehittämisraha	1,345	1,360	1,385	1,410	1,440	1,470
	- Aluekeskusohjelma	0,410	0,460	0,460	0,460	0,460	0,460
	- Osaamiskeskusohjelma	0,430	0,350	0,350	0,350	0,350	0,350
	- Ohjelmiin sitomaton maakunnan kehittämisraha	0,505	0,550	0,575	0,600	0,630	0,660
26.98.63	Kainuun kehittämisraha						
MMM							
30.60.45	Metsäluonnon hoidon edistäminen	0,460	0,470	0,470	0,470	0,470	0,470
LVM							
31.24.21	Perustienpito (alueelliset investoinnit)	0,700	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500
KTM							
32.30.40	Haja-asutusalueiden vähittäiskauppojen investointituki						
32.30.42	Finnvera Oyj:n korkotuet	1,000	1,000	1,050	1,080	1,125	1,170
32.30.43	Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset	0,750	0,750	0,780	0,810	0,845	0,880
32.30.44	Alueellinen kuljetustuki	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300
32.30.45	Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen	0,200	0,000				
STM							
33.32.36	Valtionavustus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin	1,600	7,200	7,200	7,200	7,200	7,200
TM							
34.06.64	Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin	2,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000
YM							
35.10.63	Ympäristönsuojelun edistäminen	0,140	0,250	0,250	0,250	0,250	0,250
35.10.77	Ympäristötyöt	0,610	1,101	1,344	0,569	0,549	0,549
35.20.37	Avustukset kuntien kaavoitukseen ja maankäytön ohjaukseen	0,004	0,005	0,005	0,005	0,005	0,005
35.99.65	Eräät avustukset	0,005	0,010	0,010	0,010	0,010	0,010

	2006 Lähtötaso	2007 Esitys	2008 Esitys	2009 Esitys	2010 Esitys	2011 Esitys
Valtion rahoitus yhteensä	9,114	18,946	19,294	18,604	18,694	18,804
Kuntien rahoitus	7,974	18,744	18,998	18,234	18,226	18,239
Julkinen rahoitus yhteensä	17,088	37,690	38,292	36,838	36,920	37,043
Yksityinen rahoitus *	0,960	0,825	0,825	0,825	0,825	0,825
RAHOITUS YHTEENSÄ	18,048	38,515	39,117	37,663	37,745	37,868

* Arvio yksityisen rahoituksen määrästä

Toteuttamissuunnitelmat 2007-2008

A-taulukko / EU -ohjelmat

Maakunta:

Etelä-Savo

Rahoitus esitetään miljoonissa euroissa, tarkkuus 1 000 euroa, esim. 1,234 (milj. €)

HUOM! *Tulevan ohjelmakauden rahoituksen kohdentuminen hallinnonaloille määritellään maakunnan yhteistyöasiakirjassa, joka laaditaan myöhemmin ohjelmien valmistuttua. Tässä taulukossa arvio EAKR-ohjelmaa koskevasta rahoituksesta on esitetty kokonaisuudessaan SM:n momenteilla ja vastaavasti ESR-ohjelmaa koskeva rahoitus TM:n momenteilla.*

		2007 Esitys	2008 Esitys	2009 Esitys	2010 Esitys	2011 Esitys
SM						
26.98.61	Euroopan aluekehitysrahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin					
	EAKR -toimenpideohjelma:	15,889	14,901	13,867	12,786	11,657
26.98.62	EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus sisäasiainministeriön osalta <i>(Huom! sisältää koko kansallisen rahoituksen, ml. kunnat)</i>					
	EAKR -toimenpideohjelma:	10,873	11,670	12,320	12,823	13,260
MMM						
30.10.61	EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen					
	Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma:	2,875	2,875	2,875	2,875	2,875
30.10.62	Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä					
	Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma:	3,259	3,259	3,259	3,259	3,259
30.40.62	Elinkeinokalatalouden markkinoinnin ja rakennepoliitikan edistäminen	0,365	0,365	0,365	0,365	0,365
TM						
34.05.61	Euroopan sosiaalirahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin					
	Manner-Suomen ESR -toimenpideohjelma:					
	- Alueellinen	9,817	8,708	7,550	6,343	5,084
34.05.62	EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus työministeriön osalta <i>(Huom! sisältää koko kansall. rahoituksen, ml. kunnat)</i>					
	Manner-Suomen ESR -toimenpideohjelma:					
	- Alueellinen	5,329	5,722	6,072	6,290	6,509

	2007 Esitys	2008 Esitys	2009 Esitys	2010 Esitys	2011 Esitys
EU:n rahoitus yhteensä	28,946	26,849	24,657	22,369	19,981
Valtion rahoitus yhteensä	19,461	20,651	21,651	22,372	23,028
Kuntien rahoitus*					
Julkinen rahoitus yhteensä	48,407	47,500	46,308	44,741	43,009
Yksityinen rahoitus **	45,000	45,000	45,000	45,000	45,000
RAHOITUS YHTEENSÄ	93,407	92,500	91,308	89,741	88,009

* sisällytetty toistaiseksi valtion rahoitukseen

** Arvio yksityisen rahoituksen määrästä

Toteuttamissuunnitelmat 2007-2008

B -taulukko

Maakunta:

Etelä-Savo

Rahoitus esitetään miljoonissa euroissa, tarkkuus 1 000 euroa, esim. 1,234 (milj.€)

	Momentin nimi	2006 Lähtötaso	2007 Esitys	2008 Esitys	2009 Esitys	2010 Esitys	2011 Esitys
SM							
26.97.32	Kuntien yhdistymisavustukset	1,100	3,300	?	?	?	?
26.97.34	Kuntien harkinnanvarainen rahoitusavustus	?	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000
OPM							
29.50.21	Yliopistojen toimintamenot						
	- <i>Mikkelin yliopistokeskuksen kehittäminen</i>	0,600	0,700	0,700	0,700	0,700	0,700
29.50.23	Kansalliskirjaston toimintamenot						
	- <i>kansallisen digitoitokeskuksen kehittäminen (+)</i>		1,500	4,050	4,430	4,540	4,590
29.60.22	Arkistolaitoksen toimintamenot						
	- <i>kansallisen sähköisen arkiston perustaminen (+)</i>		2,000	4,000	?	?	?
29.40.30	Valtionosuus ja -avustus kunnallisten ja yksityisten ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin						
	- <i>ammattikorkeakoulujen T&K -toiminta</i>		0,900	0,900	0,900	0,900	0,900
	- <i>materiaalitekniikan tutkimuskeskittymä</i>	0,060	0,200	0,300	?	?	?
29.30.34	Valtionavustus aikuisten koulutustason kohottamisohjelmaan	0,750	0,900				
MMM							
30.60.42	Valtionapu metsätalouden edistämisen- ja valvontaorganisaatioille	3,000	3,200	3,200	3,200	3,200	3,200
30.60.44	Tuki puuntuotannon kestävyuden turvaamiseksi	4,700	5,200	5,200	5,200	5,200	5,200
30.50.31	Avustukset yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteisiin	0,520	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
30.50.77	Vesistö- ja vesihuoltotyöt	0,270	0,350	1,515	1,515	1,920	2,065
30.40.77	Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet	0,070	0,080	0,050	0,050	0,050	0,050
LVM							
31.24.21	Perustienpito, muu						
	- <i>tiestön hoito</i>	9,700	9,700	9,700	9,700	9,700	9,700
	- <i>ylläpito ja peruskorjaukset</i>	11,000	11,300	11,300	11,000	11,000	11,000
	- <i>suunnittelu ja liikenteen hallinta</i>	0,900	0,900	0,950	0,950	0,950	0,950
	- <i>teemaohjelmat</i>	3,700	2,000	5,500	3,700	5,000	4,000
31.24.78	Eräät tiehankkeet						
	- <i>vt 14 Savonlinna</i>		2,000	25,000	27,000	5,000	
	- <i>vt 5 Lusi - Mikkelin (Koirakivi-Hurus)</i>		3,000	20,000	11,000		
	- <i>vt 5 Mikkelin kohta</i>			2,000	8,000	2,100	
31.25.50	Yksityisteiden valtionapu						
	- <i>lossien avustaminen</i>	0,800	0,900	1,000	1,000	1,000	1,000
	- <i>teiden perusparantaminen</i>	0,850	0,850	0,850	0,850	0,850	0,850
31.40.21	Perusradanpito						
	- <i>Savonlinna - Huutokoski</i>			10,000	20,900		
31.52.41	Ilmailuliikenteen korvaukset ja valtionavut						
	- <i>Mikkelin lentokentän ylläpito</i>		0,600	0,600	0,600	0,600	0,600
31.60.63	Joukkoliikenteen palvelujen ostot						
	- <i>alueellinen liikennepalvelujen ostot</i>	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400
	- <i>lentoliikenteen palvelujen ostot</i>	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
KTM							
32.10.22	TE-keskuksen toimintamenot						
	- <i>teknologia-asiantuntijan lisäys</i>	0,075	0,075	0,075	0,075	0,075	0,075
TM							
34.06.51	Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet	19,734	26,800	26,900	27,100	27,250	27,250
YM							
35.20.22	Luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito		0,139	0,140	0,140	0,140	0,140
35.20.63	Eräät luonnonsuojeluun liittyvät korvaukset	0,803	0,700	0,700			
35.20.64	Avustukset rakennusperinnön hoitoon	0,150	0,150	0,150	0,150	0,150	0,150
35.20.76	Luonnonsuojelualueiden hankkiminen	0,400	0,600	0,600			

Maakuntaohjelman vaikutukset (+/-)

Maakuntaohjelman toimintatallinat:	Ekologiset vaikutukset	Kulttuurivaikutukset	Sosiaaliset vaikutukset	Taloudelliset vaikutukset
<p>Ihmiset - Hyvinvointi – Palvelut</p> <ul style="list-style-type: none"> • Työvoiman saatavuuden turvaaminen • Elinympäristön houkuttelevuuden ja viihtyisyyden lisääminen väestökehityksen tasapainottamiseksi • Palvelujen saatavuuden ja laadun turvaaminen 	<ul style="list-style-type: none"> * Suunnitelmallinen maankäyttöpolitiikka parantaa ympäristön laatua ja säästää luontoresursseja + 	<ul style="list-style-type: none"> * Monikulttuurisuus vahvistuu ulkomaisen työvoiman myötä + * Hyvinvoinnin kasvu stimuloi kulttuurielämää + 	<ul style="list-style-type: none"> * Asukkaiden hyvinvointi lisääntyy+ * Asukkaiden työhönohallisuus lisääntyy ja työelämässä pysymisen kasvua + * Vanhempien ikäluokkien, nuorten ja vaikeasti työllistävien ryhmien työmarkkina-asema vahvistuu + * Maahanmuuttajien kotouttaminen ja työmarkkinoille sijoittuminen helpottuvat + * Palvelujen keskittäminen ja yksityistäminen voi johtaa kansalaisten eriarvoistumiseen - 	<ul style="list-style-type: none"> * Aluetalous vahvistuu + * Syntyy myönteinen, vahvistuva kehityssyykli + * Taloudellisen kasvun ja kehittyneen edellytykset vahvistuvat + * Toimivat ja laadukkaat julkiset hyvinvointipalvelut ovat maakunnan vetovoimatekijöitä +
<p>Osaaminen - Innovaatiot – Teknologia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Väestön osaamistason nostaminen ja koulutusrakenteiden vahvistaminen • Innovaatioympäristöjen ja valittujen alojen kärkiosaamisen vahvistaminen • Teknologian kehittäminen ja hyödyntäminen 	<ul style="list-style-type: none"> * Ympäristöosaaminen vahvistuu + * Ekotehokkuus kasvaa + * Bionergiaosaaminen kasvaa + * Elinympäristön laatutaso nousee+ 	<ul style="list-style-type: none"> * Tietoisuus kulttuuriympäristöstä lisääntyy + * Oman kulttuurin ymmärtäminen lisääntyy + 	<ul style="list-style-type: none"> * Väestön koulutus-/osaamistaso ja työmarkkina-asema paranevat+ * Koulutusta vaille olevan väestön osuus pienenee+ * Osaamisintensiivinen tutkimus-/yritystoiminta synnyttää palkanmaksukykyisiä työpaikkoja+ * Syntyy tiede-/tutkimusyhteisöjä ja kriittistä massaa+ * Sosiaalinen pääoma lisääntyy+ 	<ul style="list-style-type: none"> * Uuden teknologian käyttöönotto vahvistaa yritysten kilpailukykyä → aluetalous vahvistuu + * Osaamisintensiivinen tutkimus-/yritystoiminta synnyttää palkanmaksukykyisiä työpaikkoja +
<p>Yritystoiminta - Tuotanto – Työ-elämä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yritystoiminnan toimintaedellytysten ja kilpailukyyn vahvistaminen • Kasvuyritysten kehityksen turvaaminen • Uuden yritysvoiman luominen maakuntaan 	<ul style="list-style-type: none"> * Materiaali- ja ekotehokkuus kasvaa * Bioenergian käyttö kasvaa + * Ympäristöyritystoiminta vahvistuu+ * Loma-asutuksen ja matkailun kasvu lisää liikennettä, energiankulutusta ja ympäristökuormitusta - * Metsien tehostunut käyttö voi vähentää luonnon monimuotoisuutta - 	<ul style="list-style-type: none"> * Kansainvälistyminen lisääntyy + * Viljelymaisemat säilyvät avoimina + * Matkailuainekino hyödyntää ja ylläpitää omaleimaista kulttuuria + 	<ul style="list-style-type: none"> * Työpaikat lisääntyvät + * Asukkaiden toimeentulo ja hyvinvointi vahvistuvat + * Loma-asutuksen lisääntyminen tukee palvelujen ylläpitoa/säilymistä * Maaseudun elinvoimaisuus säilyy+ 	<ul style="list-style-type: none"> * Yrittäjäpolvenvaihdoksia toteutetaan + * Uuden yritysvoiman syntyä stimuloi aluetaloutta + * Ekotehokkuuden kasvu alentaa tuotantokustannuksia ja lisää kilpailukykyä+ * Loma-asutuksen lisääntyminen vahvistaa aluetaloutta +
<p>Infrastruktuuri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ulkoisen sijaintiedun hyödyntäminen ja saatavuuden turvaaminen • Sisäisen aluerakenteen kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> * Kaavoituksen ja maapoliittikan tason nousee + * Suunnitelmallinen luonnon virkistyskäyttö keskittää haittavaikutuksia + * Suurista hankkeista YVAI + * Liikenneyhityksien paraneminen vähentää matka-aikaa ja päästöjä+ * Vesi- ja ratakuljetusten lisääntymisen vähentää päästöjä + 	<ul style="list-style-type: none"> * Järjestelmällinen kaavoitus- ja maankäyttöpolitiikka parantavat rakennettua ympäristöä, maisemaa ja ylläpitää kulttuuriperintöä + * Maakunnan oman kulttuurin arvostus kasvaa + 	<ul style="list-style-type: none"> * Matka-ajat lyhyenevät, liikenneturvallisuus paranee + * Haja-astaluoiden palvelujen saatavuus voi heikentyä - * Tietoliikenneverkot ja -palvelut ovat kaikkien ulottuvilla + * Sähköiset palvelut kehittyvät + * Asukkaiden virkistysmahdollisuudet paranevat + 	<ul style="list-style-type: none"> * Järjestelmällinen kaavoitus- ja maapoliittikka vahvistavat aluetaloutta + * Matka-aikojen lyheneminen säästää kustannuksia + * Olemassaolevien rakenteiden käyttö / lisääntymistä tukevat säästöjä +

Ekologiset vaikutukset = vaikutukset maaperään, vesiin, ilmaan, kasvillisuuteen, eloihin ja luonnon monimuotoisuuteen, luonnonvarojen hyödyntämiseen
 Sosiaaliset vaikutukset = vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen
 Kulttuurivaikutukset = vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön